

LISTY UNIVERZITY OBRANY

PROSINEC 2009

Mistrovství Armády ČR v zimním přírodním víceboji

WINTER SURVIVAL 2010

Text: Pavel PAZDERA

Foto: Jiří PAŘÍZEK

Zimní „survival“ v rodině extrémních outdoorových sportů představuje bezesporu královskou disciplínu. Svým pojetím má blízko k vojenské praxi, a tak se nelze divit, že v rámci české armády má tento sport tradici prezentovanou formou již 16. ročníku mezinárodního Mistrovství Armády České republiky v zimním přírodním víceboji Winter Survival 2010.

Vytrvalostní závod Winter Survival 2010 se pojede ve dnech 31. ledna až 5. února v pohoří Hrubého Jeseníku a bude zahrnovat přesun terémem podle mapy, noční orientační běh, sjezdové a běžecké lyžování, vojenské lezení, střelbu z armádních zbraní, překonávání vodních toků a umělých překážek, přepravu raněného, nouzové přespání ve volné přírodě apod. Tradiční soutěž tříčlenných družstev v podstatě simuluje činnost vojenské hlídky v neznámém zimním horském terénu a od závodníků vyžaduje vysokou úroveň individuálních schopností a dovedností, stejně jako týmovou spolupráci.

Toto nejtěžší sportovní klání zimní sezóny v podmínkách Armády České republiky pořádá Generální štáb AČR a organizačně akci zabezpečuje Univerzita obrany. Od čtvrtého ročníku se tento náročný závod pořádá s mezinárodní účastí a každý rok přijíždí v průměru čtyři zahraniční družstva. Jsou to příslušníci armád z Belgie, Nizozemí, USA, Německa, Francie, Rakouska, Norska, Polska, Maďarska a Slovenska.

Samozřejmě nejpočetnější zastoupení na mistrovství má Armáda ČR. Nejinak tomu bude i v roce 2010, kdy do čtyřdenní soutěže vyšlou své týmy Společné síly AČR, Síly podpory AČR, Vojenská policie a vojenské školy. Univerzitu obrany budou reprezentovat tři družstva. Příslušníci české armády tak budou mít možnost zúročit praktické zkušenosti z výcviku a speciální přípravy.

Úroveň předešlých ročníků armádního mistrovství v zimním přírodním víceboji, skvělá sportovní atmosféra i kulturně společenské zázemí, které spoluvytváří další spolupracující instituce, organizace i jednotlivci, svědčí o tom, že jde o výjimečnou sportovní událost, jenž posiluje kredit české armády doma i v zahraničí. Winter Survival je novou tradicí. Je bitvou i svátkem, novou sportovní filozofií, možností skvělé reprezentace, dává širší dimenzi armádnímu sportu.

LISTY UNIVERZITY OBRANY

Měsíčník Univerzity obrany

Ročník 6 / číslo 4
akademický rok 2009/2010

Vydavatel
Univerzita obrany
Kounicova 65, 662 10 Brno
IČ: 60162694
www.unob.cz

Redakce
Oddělení vnějších vztahů UO
Kounicova 65, 662 10 Brno
Telefon: 973 443 203
Fax: 973 442 160
E-mail: listy@unob.cz

Vedoucí redaktor
Mgr. Zdeňka Dubová
zdenka.dubova@unob.cz

Redakční rada
předseda
pplk. RNDr. Antonín Müller, CSc.
místopředseda
Dr. Miloš Dyčka, CSc.

Grafická úprava a zlom
Marek Sobola
Vydavatelské oddělení UO

Tisková příprava a tisk
MO ČR – PIC
(Prezentační a informační
centrum, Rooseveltova 23,
161 05 Praha 6)

V jednotkách ozbrojených sil
rozšiřuje PIC MO a UO

Evidenční číslo
MK ČR E 15403

Uzávěrka čísla: 8. 12. 2009
Číslo 4 vyšlo: 17. 12. 2009

Z OBSAHU

Den otevřených dveří
na Univerzitě obrany v Brně **3**

Rozhovor s Petrou Matýzkovou
o Vánocích v misi **14-15**

Konference společnosti
vojenských lékařů **5**

Jedna z dalších letošních akcí
skupiny COMMANDOS **16**

Čtyřstránková příloha
na téma extremismu **10-13**

Divadelní soubor Dráček slaví
pěťadvacáté narozeniny **20**

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

rád bych vás informoval o změnách, které připravujeme v redakci pro příští rok. Neříká se mi to snadno. Krize a s ní spojená úsporná opatření se nevyhnu- la ani našemu časopisu. Od nového roku přejdeme na dvouměsíčník – v lednu tedy na stojanech náš časopis nenajdete. V no- vém roce poprvé vyjdeme až v únoru a pak každé dva měsíce. Jen srpnové číslo zatím ještě není potvrzeno, ale pevně věřím, že jednání dopadnou dobře a že zejména no- váčkům na naší škole bude moci zpříjem- nit čas bezprostředně po jejich nástupu i náš časopis. A měl by jim mít věru co říci. A nejen jim. Od nového roku bude časopis o 8 stran bohatší, jednotlivá čísla by měla být tematicky zaměřena tak, aby i při pro- dloužení intervalu mezi jednotlivými čísly

časopis neztratil nic ze své aktuálnosti. I když jistě jeho obsah nutně musí na pro- dloužení intervalu mezi jednotlivými čísly reagovat – probíhající události ze života školy bude moci reflektovat jen s větším odstupem a někdy se k nim pro ztrátu aktuálnosti nebude vyjadřovat vůbec. Pevně věřím, že i přesto si udrží i v novém roce očekávanou přízeň a nepřestane být vašim společníkem ve chvílích odpočinku.

Protože se vám toto číslo dostane do rukou těsně před vánočními svátky, dovol- te mi, abych vám popřál jejich příjemné prožití a hodně štěstí a pohody v novém roce 2010.

pplk. RNDr. Antonín Müller, CSc,
předseda redakční rady

VII. sjezd moravskoslezského svazu „pětépáků“ proběhl na Univerzitě obrany

Ve čtvrtek 26. listopadu 2009 se na Klubu Univerzity obrany uskutečnil VII. sjezd Moravskoslezského svazu Vojenských táborů nucených prací – Pomocných technických praporů (MSS VTNP – PTP). Jednání bylo přítomno celkem 87 delegátů z celkového počtu 107 členů zemské organizace PTP a 5 hostů.

Na úvod jednání sjezdu, které moderoval člen výboru MSS Jan Bednář z Uherského Hradiště, zazněla státní hymna ČR a po ní píseň „Moravo, Moravěnko“, která je neoficiální hymnou zemské organizace PTP. Poté všichni přítomní uctili minutou ticha památku zemřelých členů.

Pracovní část jednání zahájil předseda výboru MSS VTNP – PTP JUDr. Bohumír Dufek. Ve „Zprávě o činnosti“, kterou přednesl, byl zhodnocen vývoj zemské organizace VTNP – PTP v období od konání předchozího VI. sjezdu. Předseda MSS mj. ocenil vynikající úroveň spolupráce organizací PTP s řadou vojenských útvarů a zařízení i s orgány místní správy a samosprávy. Na jednom z předních míst byla přítom jmenována Univerzita obrany, dále KVV Brno a Základna neopravovaného materiálu v Brně.

Současná složitá ekonomická situace poznamenala i vnitrosvazový život. Výbor MSS se doposud scházel jedenkrát za dva týdny. Vzhledem k rostoucím finančním nákladům však musela být perioda zasedání prodloužena a větší díl odpovědnosti za chod svazu tak přešel na jeho předsednictvo. V zájmu úspory finančních prostředků provádějí členové MSS prakticky všechny aktivity ve svém volném čase a na základě dobrovolnosti.

JUDr. Dufek a po něm i místopředseda výboru Ing. František Možný ve svých vystoupeních vzpomněli útrapy a obtíže, s nimiž se členové PTP potýkali zejména v 50. letech minulého století, kdy je tehdejší režim zařadil

do kategorie druhořadých občanů. Jako takoví pak byli nuceni sloužit v pomocných technických praporech beze zbraně a s krumpáčem a lopatou v ruce. Pro většinu příslušníků PTP a jejich příbuzné neskončila doba ponižování a ústrků ani v pozdějších letech. Hlavní smysl svého současného působení spatřuje MSS ve výchovném působení na mladou generaci s cílem kultivovat její mravní vědomí. Důležitou stránkou činnosti je také sociálně právní a informační servis ve prospěch členů svazu. V této souvislosti JUDr. Dufek ocenil vstřícnost orgánů Moravskoslezského kraje a Jihomoravského kraje při zabezpečení bezplatného využívání autobusové dopravy v regionech těchto krajů členy VTNP – PTP.

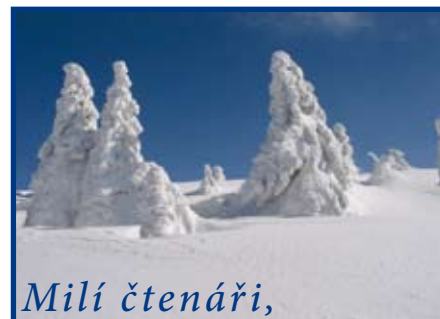
Součástí sjezdového jednání byla i volba komise pro řízení vlastního průběhu sjezdu, tak i orgánů pro usměrňování činnosti zemské organizace po dobu příštích tří let. Na pořad jednání přišly i dílčí změny ve „Stanovách MSS“, které reagovaly mj. na stárnutí členské základny a přirozený úbytek členů.

V další části sjezdu zazněly zdravice hostů. Zástupce rektora Univerzity obrany plk. gšt. Josef Trojan ve svém projevu mj. řekl, že je pro něj ctí setkat se s občany, kteří osvědčili osobní statečnost a věrnost ideálům svobody a demokracie v období, kdy se většina obyvatel s postupnou likvidací demokratických hodnot po roce 1948 fakticky smířila nebo proti ní výrazně neprotestovala. Místopředseda ústřední rady partnerské tělovýchovné organizace OREL Bořivoj Kostelka ve svém

projevu připomněl blízkost mravních zásad a podobnost životních osudů příslušníků PTP a členů organizace OREL po roce 1948. Delegáti sjezdu se zájmem vyslechli i vystoupení předsedy české zemské organizace VTNP – PTP Jiřího Růžičky, který charakterizoval proces přirozeného stárnutí a úmrtí jako největší problém dotýkající se samotné existence svazu jak v Čechách, tak i na Moravě a ve Slezsku.

Po přednesení zdravic a seznámení s výsledky hospodaření a se zprávou kontrolní a revizní komise následovala diskuse. V ní si delegáti ze všech okresů na teritoriu Moravy a Slezska vyměnili názory na vnitrosvazové otázky a na zaměření výchovného a osvětového působení na veřejnosti.

**Text a foto: Dr. Miloš Dyčka, CSc.
správní rada sekr. rektora**

Milí čtenáři,

přejeme Vám krásné a pohodové vánoční svátky v kruhu svých nejbližších, do nového roku pak pevně zdraví, lásku, pohodu a také hodně úspěchů ve studiu i v práci.

Redakce Listů UO

Brány školy otevřené

Středoškolákům, kteří se ještě nerozhodli, jakým směrem se bude ubírat jejich vysokoškolské studium, byl určen Den otevřených dveří na Univerzitě obrany. Ve čtvrtek

3. prosince 2009 se tak v kasárnách na Šumavské sešlo asi osm set zájemců, kteří se přišli seznámit s nabídkou studia Fakulty ekonomiky a managementu a Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany.

V rámci vojenského studia otevírá naše škola v akademickém roce 2010/2011 celkem sedmáct oborů v bakalářském studiu, magisterském studiu navazujícím na bakalářské a magisterském studiu. Jde o studijní obory vojensko-manažerského, ekonomického, technického a zdravotnického zaměření.

Civilní studenti se mohou hlásit do jedenácti studijních oborů, jako je například Ekonomika obrany státu, Zbraně a munice, Bojová a speciální vozidla, Radiolokace, Komunikační a informační systémy nebo Letecké elektrotechnické systémy. Absolventi těchto oborů najdou uplatnění ve státní správě, výzkumných ústavech a v rámci firem a podniků českého obranného průmyslu.

Někteří studenti měli už při návštěvě naší školy jasno a na Den otevřených dveří přišli proto, aby si informace o studiu na Univerzitě obrany ještě doplnili. Student pardubického

gymnázia Pavel Kolář se aktivně věnuje bojovým sportům a bojovému umění a tak prý bylo přirozeným vyústěním, že chce studovat na vojenské škole. „Váhám ještě s výběrem studijního oboru, avšak doufám, že odpověď najdu dnes. Mám připravené otázky a chci se na pár věcí zeptat,“ řekl odhodlaně.

Rodiče Michala Studánka z Brna si o svého syna dělají starosti, protože se doposud nerozhodl pro žádnou konkrétní školu. A tak zatím jen monitorují možnosti a zbytek nechají na něm. Univerzita obrany je zaujala kvůli výhodám, jež studentům nabízí a líbí se jim, že naši absolventi mají zaručené budoucí zaměstnání a postarano o kariéru.

Aneta Šašínková z Nivnice chtěla jít na vojenskou školu už po skončení základní školy. To jí rodiče tenkrát rozmluvili, ale teď jde za svým cílem a po maturitě by ráda studovala na Univerzitě obrany. Podle jejich rodičů je už na takové rozhodnutí zralá, a tak to akceptují. Naše škola Anetu Šašínkovou zaujala na veletrhu Gaudeamus, který navštívila v říjnu. Zatím si sice ještě nevybrala konkrétní obor, ale tíhne ji to ke zbraním.

Z vyškovského gymnázia přišla na Den otevřených dveří dokonce sedmičlenná skupina studentů. Jeden z nich – Tomáš Fojtík se

přišel podívat na prezentaci Fakulty ekonomiky a managementu. Studovat by chtěl vojenský management. Na Univerzitu obrany chce podat přihlášku, protože jak říká, chtěl by sloužit v armádě. Stejně tak jeho spolužák Tomáš Kouřil, jehož vztah k armádě je umocněn ještě rodinnou tradicí. Oba rodiče jsou příslušníky AČR, jeho matka v roce 2006 dokončila na naší škole magisterské studium. Tomáš Kouřil by se rád stal velitelem mechanizovaných jednotek.

Součástí nabídky studia na Univerzitě obrany byl také doprovodný program, v rámci kterého předvedly bojové ukázky skupiny Commandos a MUSADO MCS v podání studentů UO. Těm přihlíželi také srbsí studenti a vedoucí pracovníci z Vojenské akademie v Bělehradě, kteří se počátkem prosince seznámili s naší školou.

Na prezentaci Univerzity obrany nechyběl ani pravý vojenský guláš, který podle dotazných chutnal skvěle a navíc byl pro ně nečekaným zpestřením. V chladném prosincovém dni přišel k duhu také horký čaj.

Text a foto: Mgr. Zdeňka Dubová

Nejlepší diplomová práce je z Univerzity obrany

V 16. ročníku celostátní soutěže diplomových prací pořádané Ministerstvem životního prostředí ČR a nadací ENVIPTIMUM Brno, která proběhla v pondělí 23. listopadu 2009, byla poprvé v její historii nejlépe oceněna diplomová práce studentky Univerzity obrany. Ze všech přihlášených diplomových prací jednotlivých univerzit České republiky měla nejlepší ohodnocení studentka Katedry ochrany obyvatelstva FEM Ing. Petra Pavelková.

Soutěž každoročně přispívá k hledání nových řešení a přístupů k ochraně obyvatelstva a životního prostředí, k srovnávání kvalit absolventů jednotlivých univerzit a také k propagaci přístupů ve zpracování společensky důležitých problémů.

Studentka Petra Pavelková soutěžila s diplomovou prací, kterou zpracovala za odborného vedení docenta Ing. Rudolfa Horáka, CSc., na téma: „Organizačně technické zabezpečení varování a informování obyvatelstva, vyzoomění orgánů krizového řízení ve vybraném regionu“. Cílem práce bylo na základě

analýzy současného stavu systému varování a vyzoomění v České republice zhodnotit jeho stav ve vybraném regionu a navrhnout možnosti zdokonalení s ekonomickou rozvahou nákladů na jeho modernizaci.

Hlavní části diplomové práce byly zaměřeny do oblastí: současný stav v oblasti varování a vyzoomění na území České republiky, varování a vyzoomění ve vybraném regionu a ekonomické zabezpečení varování a vyzoomění v řešeném regionu. Celý systém varování a vyzoomění byl porovnán s obdobným systémem na Slovensku s praktickými závěry.

V praktické části se autorka zaměřila na region Rychnov nad Kněžnou.

Analyzovala v ní současný stav systému varování a vyzoomění a jeho zhodnocení. Stanovila slabiny v systému na daném území a k jejich eliminaci navrhla opatření, která zároveň poslouží jako návrh možného dobudování systému. Práce byla zpracovávána také s využitím odborných konzultací s ředitelem HZS v Rychnově nad Kněžnou a starostů dotčených obcí.

Ing. Petra Pavelková svou prací napomohla k zviditelnění Univerzity obrany a ukázala její vysokou úroveň a prestiž poskytovaného vzdělání. Za úspěšnou reprezentaci Katedry ochrany obyvatelstva FEM Univerzity obrany si zaslouží poděkování. Věřím, že takové výsledky budou povzbuzující i pro další studenty a studentky.

Text: doc. Ing. Rudolf Horák, CSc.

Foto: Adam Lašek, ENVIPTIMUM Brno

Nejlepší nabídka přišla ve fezu

Vy nevíte, co je to fez? Určitě ano, jen jste si to nespojili – to je přece ta roztomilá čepička, co zdobí hlavy Turků. Teď už je myslím zřejmé, kam jsem s tou nadsázkou mířil. Jasně – do Turecka, přesněji na Kontaktní seminář programu Erasmus, konaný v tureckém Istanbulu ve dnech 19. až 21. listopadu 2009 a kterého jsem se coby institucionální koordinátor programu Erasmus zúčastnil.

Hlavní jednací den připomínal veletrh Gaudeamus v malém. Přibližně ve sto stáncích prezentovaly univerzity z 16 evropských zemí své studijní programy a hledaly své part-

nerý pro budoucí spolupráci. Těžiště burzy bylo soustředěno na spolupráci s univerzitami hostitelské země – Turecka. E-mailových adres mám plný blok. Některé nabídky šly tak daleko, že mám očekávat zaslání návrhu bilaterální smlouvy s vymezením oblastí budoucí spolupráce. Turecko má zájem o vše, co je spojeno s evropským děním – tedy i o Erasmus a jeho rozšíření. Přichází proto s velice atraktivními nabídkami; v řadě případů jsou připraveni uskutečnit, jako bonus pro nově získaného partnera, speciálně upravený studijní plán v angličtině. Nabídka standardního

programu v angličtině je na většině tureckých škol prakticky samozřejmostí. Věřím, že alespoň některá z nabídek se tak říkajíc „ujme“. Bylo by škoda hozenou rukavicí nezvednout. A turecký půlměsíc tak pro někoho může představovat šťastnou hvězdu na cestě k erasmovému studijnímu pobytu.

Text: pplk. RNDr. Antonín Müller, CSc.,
náměstník studijního oddělení UO

Konference v Hradci Králové

Místem konání 9. konference Odborné společnosti vojenských lékařů, farmaceutů a veterinárních lékařů (OSVLFVL) se ve dnech 26. a 27. listopadu 2009 stal Hradec Králové.

Vědecká konference představila svým programem platformu pro prezentaci příspěvků s problematikou aktuálních úkolů vojenské zdravotnické služby Armády České republiky, organizací a řízení vojenské zdravotnické služby, sdělení o zkušenostech získaných z nasazení vojenských zdravotnických jednotek v zahraničních misích, příspěvků zahrnujících profesní zdravotnickou přípravu a výcvik, sdělení s pokroky v diagnostice a léčbě a konečně sdělení nových poznatků z vojenského zdravotnického výzkumu a vývoje.

Dvoudenní jednání proběhlo v pěti tematických blocích a jedné posterové sekci. Kon-

ference se zúčastnili pracovníci vojenských nemocnic, posádkových ošetřoven, nemocniční základny, odboru vojenského zdravotnictví MO a dalších řídicích orgánů vojenské zdravotnické služby, pracovníci a studenti Fakulty vojenského zdravotnictví UO. Úvodní příspěvek na téma „Aktuální úkoly vojenské zdravotnické služby AČR“ přednesl brigádní generál MUDr. Pavel Zbořil.

Hodnotící porotou byl jako nejlepší vybrán a oceněn příspěvek autorského kolektivu z Katedry válečné chirurgie FVZ UO pod vedením pplk. MUDr. Jiřího Párala, Ph.D., na téma „Bezstehová anastomóza tlustého střeva za použití cyanoakrylátového tkáňového lepidla – experimentální studie“. Celkem bylo odpřednášeno 31 sdělení a prezentováno 10 posterových sdělení. Ke každému příspěvku byla bohatá diskuse, oceněna byla vysoká

odborná úroveň prací nejmladších přednášejících z řad studentů a čerstvých absolventů doktorských programů akreditovaných na FVZ UO. Je potěšitelné, že konference se zúčastnili také představitelé zdravotnické služby Armády Slovenské republiky.

Každý z účastníků konference obdržel Certifikát s přiděleným počtem kreditů v potřeby doložení svých aktivit na svém dalším vzdělávání předepsaným profesními komorami. Konference byla jejími účastníky hodnocena po stránce naplnění a obsahu odborného a společenského programu jako zdařilá. Příští, jubilejní 10. vědecká konference se bude konat v listopadu 2010 na Fakultě vojenského zdravotnictví UO v Hradci Králové.

**Text: prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.
vědecký tajemník OSVLFVL**

Změna pravidel pro zaměstnávání akademických pracovníků

Od příštího kalendářního roku dochází k podstatné změně v pracovněprávních vztazích akademických pracovníků. Poslední novela zákona o vysokých školách totiž stanovila nové podmínky pro uzavírání pracovního poměru s profesory, docenty, odbornými asistenty, asistenty, lektory a vědeckými, výzkumnými a vývojovými pracovníky podílejícími se na pedagogické činnosti.

Současný stav, který vysokým školám v oblasti zaměstnávání akademických pracovníků dává poměrně velkou volnost, se změní tak, že vysokým školám již nebude umožněno donekonečna s těmito zaměstnanci uzavírat pracovní poměr na dobu určitou. Nově tak lze s akademickým pracovníkem uzavřít pracovní

poměr jen na dobu určitou, a to v délce od dvou do pěti let. Pracovní poměr na dobu určitou lze však sjednat opakovaně u téhož zaměstnavatele nejvýše dvakrát za sebou, poté je již možné sjednat u téhož zaměstnavatele pracovní poměr pouze na dobu neurčitou. Pokud ale vysoká škola sjedná s akademickým pracovníkem pracovní poměr na dobu určitou, ačkoliv nebyly pro to splněny zákonné podmínky, a oznámil-li akademický pracovník před uplynutím sjednané doby písemně vysoké škole, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnávala, platí, že se jedná o pracovní poměr na dobu neurčitou. Tento postup se však nevztahuje jednak na docenty a profesory, a jednak na akademické pracovníky starší 65 let, s nimiž je možné sjednat pracovní poměr na dobu určitou i opakovaně, neboť pro tyto případy zákon o vysokých školách vylučuje použití ustanovení § 39 odst. 2 zákoníku práce.

Poněvadž z výše uvedeného textu nemusí být na první pohled patrné, v čem vlastně změna pravidel pro zaměstnávání akademických pracovníků spočívá, lze tuto změnu pro snadnější pochopení vyjádřit takto:

a) s určitou částí akademických pracovníků (akademičtí pracovníci mimo docentů a profesorů a akademičtí pracovníci starší 65 let) lze po sjednání dvou na sebe navazujících pracovních poměrů na dobu určitou (v celkovém rozsahu 4 až 10 let) sjednat pracovní poměr toliko na dobu neurčitou; pracovní poměr na dobu určitou není možné u těchto zaměstnanců sjednat na dobu kratší než dva roky,

b) s určitou částí akademických pracovníků (akademičtí pracovníci, kteří jsou docenty a profesory) se pracovní poměr sjednává podle pravidel uvedených v ustanovení § 39 zákoníku práce,

c) s určitou částí akademických pracovníků (akademičtí pracovníci starší 65 let) lze sjednat pracovní poměr na dobu určitou bez jakéhokoli omezení, tj. opakovaně i na dobu kratší 2 let.

Na závěr je třeba připomenout, že nová právní úprava se nedotkne již uzavřených pracovních poměrů, ale bude se vztahovat pouze na pracovní poměry akademických pracovníků, které budou uzavřeny počínaje 1. lednem 2010.

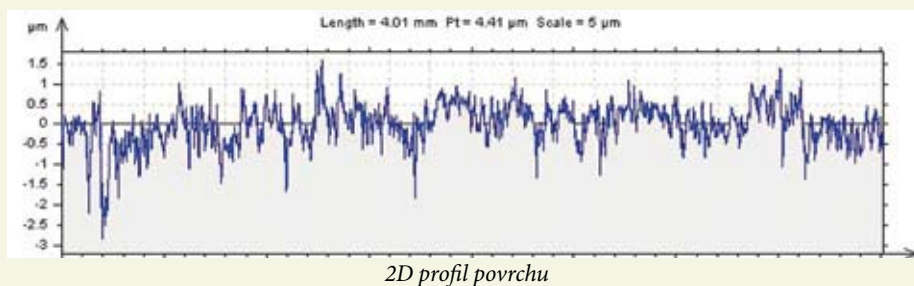
Miloslav Havlín

Nová metoda pro posuzování jakosti povrchu

V rámci výzkumného záměru „Výzkum a vývoj moderních materiálů a technologií pro aplikace ve vojenské technice“ na Katedře strojírenství Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany je řešen dílčí úkol „Jakost součástí vojenské techniky a hodnocení struktury povrchu“. V tomto dílčím úkolu jsou sledovány a hodnoceny povrchy součástí novým systémem pomocí 3D profilometru. Efektivnost tohoto systému hodnocení jakosti povrchů je využívána při posuzování jakosti povrchů jak státními orgány, tak i při spolupráci s průmyslem České republiky a současně zahraničními partnery.

Hodnocení textury povrchu 3D systémy je nová metoda pro posuzování jakosti povrchu. Její velkou předností proti běžnému 2D hodnocení standardními profilometry je podstatně rozsáhlejší soubor informací o textuře měřeného povrchu, který dovoluje radikálně zvýšit jak soubor informací o povrchu, tak i názornost zobrazení textury povrchu. Tato skutečnost se projevuje i v počtu hodnocených parametrů, kde profilometr dovoluje měřit cca 10 parametrů (drsnost) 2D systémem, ale 3D profilometr dovoluje popsat texturu povrchu pomocí cca 120 parametrů (základního profilu, drsnosti a vlnitosti) 2D systému a 40 parametrů 3 D systému (plošné parametry textury povrchu). /viz obr. vpravo/

Základním cílem této části výzkumného záměru je vypracovat doporučení pro předepisování parametrů 3D (plošné) drsnosti u exponovaných povrchů, protože v současné době se v praxi používají pouze základní 2D parametry (profilu) povrchu, ale moderní přístroje dovolují pospat tyto povrchy podstatně lépe pomocí 3D parametrů a především s ohledem na funkci povrchu. /viz obr. vlevo/

Toto posuzování povrchu je zajímavé pro celou řadu aplikací a proto se v této oblasti rozvíjí spolupráce jak se státními orgány pro ověřování jakosti vojenské techniky, tak i s civilními vysokými školami, s řadou podniků v České republice i v zahraničí.

Výsledky výzkumu v této oblasti jsou pravidelně prezentovány v kurzech pro pracovníky Úřadu obranné standardizace, katalogizace a státního ověřování jakosti, kteří výsledky využívají ve své práci při posuzování jakosti povrchu součástí vojenské techniky. Výsledky byly prezentovány i v kurzu „Školení obranného a bezpečnostního průmyslu“ s podporou Evropské unie z programu Operační program Praha – adaptabilita pro pracovníky podniků dodávající techniku do Armády ČR.

Další oblastí spolupráce je řešení problémů jakosti povrchu při nestandardních provozních parametrech vojenské techniky.

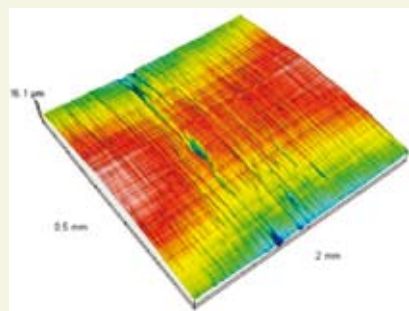
Velmi významná je spolupráce s průmyslem ČR, která se rozvíjí v několika oblastech

– hodnocení jakosti povrchu rezných nástrojů s povrchovými úpravami, zlepšování jakosti povrchu forem a odlitků, systém posuzování jakosti povrchu nitrokostrných implantátů, posuzování jakosti povrchu nekovových materiálů optickými metodami, hodnocení jakosti biokompatibilních povlaků.

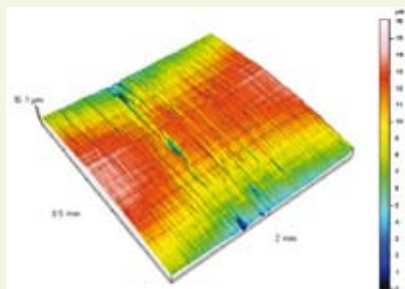
Měřenými povrchy jsou funkční plochy na součástech spalovacích motorů – např. ventily, pístní čepy, apod.; u čerpadel – hřídele, tělesa čerpadel, ozubení u zubových čerpadel; na zbraních – vývrt hlavně a nábojová komora; na nekovových materiálech se jedná o pažby zbraní a povrchy s povrchovou úpravou; hodnotí se jakost povrchu částí forem na výrobu speciálních pneumatik; u povrchů s povlakem se měření realizuje na displejích palubních přístrojů s transparentními povlakem a pod.

V současné době se úspěšně rozvíjí i spolupráce se zahraničními institucemi – vysokými školami v Polsku a na Slovensku. Jejich zájem směřuje do oblasti hodnocení jakosti povrchu povlakovaných rezných nástrojů na obrábění nekovových materiálů, na hodnocení jakosti povrchu 3D systémem u nekovových materiálů a na posuzování jakosti povrchu transparentních povlaků.

**Text a foto: doc. Ing. Emil Svoboda, CSc.,
Katedra strojírenství**

2D profil povrchu

3D topografie textury povrchu

Symposium k výzkumnému záměru FEM

Katedra ekonomie a Katedra logistiky Fakulty ekonomiky a managementu pořádaly dne 24. listopadu 2009 symposium na téma „Ekonomické aspekty procesu výstavby profesionální Armády České republiky a perspektiva dalšího rozvoje“.

Symposia se zúčastnili odborní zástupci Sekce ekonomické MO a Sekce logistiky MO, operačních velitelství, dále příslušníci z vybraných vojenských útvarů a zařízení AČR, vědecko-pedagogické základny Katedry ekonomie a Katedry logistiky a participujících vysokých škol. Pozvání přijali i zahraniční účastníci.

Program symposia byl členěn do čtyř částí. První část byla tvořena blokem hlavních přednášek, kde vystoupil zástupci Sekce ekonomické MO, dále Sekce logistiky MO, Katedry ekonomie a Katedry logistiky. Obsahová náplň vystoupení byla zaměřena na zhodnocení současného stavu v oblasti ekonomického zabezpečení v AČR a vojenské logistiky, včetně predikce jejich vývoje. Vedoucí kateder se zaměřili na progresivní tendence ve vývoji a výzkumu v předmětných oblastech.

Ve druhé a třetí části vystoupili příslušníci Katedry ekonomie a Katedry logistiky k prezentaci výsledků vybraných 13 dílčích úkolů, které byly řešeny v období 2004-2009 v rámci Výzkumného záměru FEM. Jednotlivá vystoupení byla zaměřena na vymezení metod použitých k výzkumu a dosažených výsledků, jejich praktické využití a směry k dalšímu zkoumání. V rámci diskusí probíhalo zhodnocení výsledků odbornými zástupci z praxe, které bylo provázáno výměnou poznatků a zkušeností.

Poslední blok sestával z pracovní části. Společným úsilím byly vymezeny možnosti budoucího směřování a rozvoje v souladu s nejnovějšími trendy a potřebami.

Konkrétně bylo doporučeno:

- pokračovat v propojení vojenské logistiky a ekonomiky, prosazovat sepětí teorie a praxe;
- investičně připravit a realizovat ekonomickou laboratoř;
- rozpracovávat postupy vojenské logistiky v rámci nových cílů výstavby sil (Force Goals);
- pokračovat v rozvoji ekonomického myšlení v AČR;
- vyvinout variantní model rozmístění vysílaných sil včetně rozpracování úkolů logistické podpory během procesu RSOM (přijetí, shromáždění a další pohyb v prostoru operace);
- dopracovat model sledování nákladů v AČR do podoby metodické příručky;
- pokračovat v tvorbě doktrinních publikací a podílet se při zpracování koncepčních dokumentů, nových předpisů a metodik v oblasti vojenské logistiky;
- pokračovat ve zkoumání procesu akvizice a akvizičních norem;
- rozvíjet potravinovou bezpečnost bojových dávek a vývoj nových potravinových směsí;

- harmonizovat využití nových trendů v oblasti informační podpory logistiky NATO ve prospěch AČR;
- pokračovat v optimalizaci systému preventivní údržby u pásové techniky.

Po dobu konání symposia probíhala v určených prostorách doprovodná prezentace, kde byly představeny nejnovější trendy v přípravě pekařských směsí a technologie výroby chleba a pečiva v poli. Součástí prezentace byla výstavka publikovaných děl obou kateder. Symposium bylo ukončeno doprovodným programem, kde byly navázány pracovní kontakty k výchozí nebo další spolupráci.

Ze sympózia bude vydán sborník abstraktů. Jeho součástí bude CD-ROM nosič, který bude obsahovat plné znění publikovaných příspěvků k jednotlivým dílčím úkolům Výzkumného záměru FEM.

**Text: pplk Ing. Martin Rejzek (K-104)
Foto: Mgr. Zdeňka Dubová**

Konference krizového řízení v Praze

Ve dnech 23. a 24. 11. 2009 se pedagogové a studenti Univerzity obrany zúčastnili 11. ročníku mezinárodní odborné konference Současnost a budoucnost krizového řízení 2009. Konference se konala v Praze v hotelu Diplomat a byla tematicky zaměřena na historické souvislosti krizí, krizové řízení, kritické systémy a bezpečnost.

První den proběhlo plenární zasedání, na kterém vystoupili nejvýznamnější hosté

konference poté, co se úvodního slova ujal generální ředitel HZS ČR brig. gen. Ing. Miloš Svoboda z Ministerstva vnitra ČR. Mezi nejvýznamnějšími zahraničními hosty byl i prezident celosvětově působící organizace The International Emergency Management Society K. Harald Drager. Několik dalších zahraničních hostů, mezi kterými byla i Jacqueline Olang ze společnosti NASAC ze vzdálené Keňy, pak vystoupilo s velmi obsažnými a podnětnými přednáškami.

Univerzita obrany byla zastoupena dvěma členy Katedry ochrany obyvatelstva Fakulty ekonomiky a managementu. V sekci Krizové řízení – Kritické systémy vystoupil Ing. Jiří Barta s příspěvkem Zlepšení interoperability aplikace krizového/nouzového managementu na základě zahrnutí požadavků koncových uživatelů. V druhé sekci s názvem

Bezpečnost vystoupil prof. Ing. Jiří Urbánek, CSc., s příspěvkem Hodnocení rizika globálních životních cyklů teroristických hrozeb – nový historicko/procesní přístup k bezpečnosti. Obě vystoupení se setkala s živým ohlaselem a přítomnými byla hodnocena jako velmi přínosná pro rozvoj vědního oboru Ochrana vojska a obyvatelstva.

Studenti, kteří se odborné konference zúčastnili, sledovali probíhající jednání z plenárního zasedání o neaktuálnějších trendech vývoje v oblasti krizového managementu. Z konference si obnesli spoustu poznatků, které do zajista využijí ve svém studiu i při zpracování svých závěrečných prací.

Text: Ing. Jiří Barta

V. ročník Hradeckých vakcinologických dnů

Ve dnech 1. – 3. 10. 2009 se v Hradci Králové konala již pátá jubilejní celostátní konference s mezinárodní účastí Hradecké vakcinologické dny. Proběhla pod patronací České vakcinologické společnosti ČLS JEP. Dalším významným organizátorem byla Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany v Hradci Králové. Záštitu nad ní převzal primátor města Hradce Králové Ing. Otakar Divíšek a hlavní hygienik ČR – náměstek ministra zdravotnictví MUDr. Michael Vít, Ph.D, který spolu s děkanem Fakulty vojenského zdravotnictví UO konferenci slavnostně zahájil.

Slavnostního zahájení se dále účastnili představitelé a členové tří odborných společností České lékařské společnosti JEP (Česká vakcinologická společnost, Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii, Česká společnost infekčního lékařství a Odborná společnost praktických dětských lékařů).

Na konferenci bylo registrováno celkem 400 účastníků z České republiky, včetně početných účastníků ze Slovenska. Během ní zaznělo 30 (většinou vyžádaných) přednášek od předních českých odborníků, včetně 3 vyžádaných přednášek zahraničních účastníků z Francie a Německa. Účastníci měli také možnost aktivně vystoupit v posterové sekci. Součástí konference byla i 2 satelitní sympozia.

Organizátoři připravili zajímavý odborný program a zároveň poskytli prostor k neformálním diskusím, osobním setkáním a navázání kontaktů. Během konference bylo možné získat nové a praktické informace z oboru vakcinologie, které jistě najdou uplatnění v preventivní péči o pacienty. Již dva roky uplynuly od registrace HPV vakcíny. K dispozici je řada nových údajů o imunogenitě a účinnosti a začíná se více hodnotit dopad HPV vakcinace do klinické praxe.

V letošním roce byla představena nová desetivalentní konjugovaná vakcína proti pneumokokům a k registraci se připravuje další trináctivalentní vakcína. Stoupající zájem o pneumokokovou vakcinaci tak získal rozšířené možnosti ve výběru očkovací látky. Od 1. 1. 2010 se zavádí nové očkování právě proti pneumokokům do národního očkovacího kalendáře. Toto očkování bude v rámci něho historicky první, které nebude povinné a bude hrazeno ze zdravotního pojištění. Očkovací kalendář doznal i v roce 2009 změn souvisejících se zavedením nového přeočkování 10 – 11letých adolescentů proti pertusi, spolu s očkováním proti poliomyelitidě, diftérii a tetanu. Tím došlo také ke změně v doporučení

prvního přeočkování proti tetanu v dospělosti. Z doporučených očkování zůstává stále významným očkování proti klíšťové encefalitidě, což podporuje skutečnost nejvyšší české incidence tohoto onemocnění v Evropě. Objevila se první data z celorepublikové surveillancce proočkovanosti dětí u nepovinných očkování proti hepatitidě A, klíšťové encefalitidě, meningokokovým nákazám, pneumokokům, proti HPV a jedny z prvních údajů v očkování proti chřipce u dětí.

Možnosti aplikace vakcín jsou neustále rozšiřovány a příkladem je nově zaváděná intradermální vakcína proti chřipce, která by mohla být k dispozici pro sezónu 2010/2011. Zrušené přeočkování proti TBC vedlo k neustálým diskusím o správnosti tohoto kroku, včetně plánování úplného zrušení očkování proti TBC v ČR. Proto byly zařazeny prezentace k očkování proti TBC. Nová pandemie chřipky je spojena s letošním rokem 2009. Animální původ této pandemie byl důvodem k pozvání předních českých veterinářů tak, aby mohlo dojít k výměně znalostí a současných

skutečností o humánních a zvířecích aspektech nové chřipky. Konečně stoupající zájem o cestovatelská očkování, který se promítá nejenom do dospělé, ale stále častěji i do dětské vakcinace, byl součástí dalších prezentací.

I letos byly připraveny názory a zkušenosti vybraných špičkových zahraničních přednášejících v samostatném bloku prezentací v angličtině. Více času než v předcházejících letech bylo věnováno kulatému stolu otázek a odpovědí. Mezi diskutující byli poprvé pozváni zástupci distribučních společností, odpovědných za dodávky vakcín lékařům.

Všechny prezentace z konference 2009 lze nalézt na <http://www.pmfhk.cz/Prednasky/prednasky.htm>

Pátý ročník Hradeckých vakcinologických dnů lze jistě označit za úspěšný. Nezbyvá nic jiného, než se těšit na ten příští, v pořadí již šestý.

**Text: doc. MUDr. Roman Chlábek, Ph.D.
Foto: Lenka Hrdličková**

ANGLIČTINA PRO LISTY UO

Christmas at work

Parties at Christmas time are notorious in the UK as they are always great fun. Paul Davis (D) is planning to give a short speech at the company's Christmas party, but he needs some help from his secretary Amanda (A).

D: I know you are very busy, but do you have a moment to spare?

A: I do, what can I help you with?

D: Well, as you know, we will be having our annual Christmas party next Friday. I'd like to thank everybody for all their hard work over the year.

A: That will be nice.

D: Since it is also the season to be jolly, I want to include a joke in my speech. Something like the kind of jokes you get on Christmas Day in crackers. May I try my joke out on you – to see if it is funny?

A: So it has to be a bad joke? Ok – fire away.

D: So ... What do you get if you cross a sheep with a kangaroo?

A: I don't know ...

D: A woolly jumper! Ha ha!

A: It's the worst - and the oldest - joke in the world, but yes, it will be perfect!

TASK 1: Read the dialogue between businessman Paul Davis (D) and his colleague, the company accountant, Adam Smith (S). Fill in the gaps with proper expressions for definitions:

D: Are we allowed to announce this year's Christmas .....1..... ? (*extra payments workers get before Christmas*)

S: No, we are still waiting for the .....2..... to agree on the exact amounts. (*a group of people in an organization who make decisions*)

D: Are they still unsure about our .....3..... situation? (*money you make in business after paying the costs*)

S: Yes, we had to invest a lot of money into new equipment. But they should make a .....4..... next Monday. (*choice or judgement made after thinking or talking about*)

D: That's excellent, our .....5..... should know more about their Christmas bonuses by next Friday when the Christmas party is held. (*all workers employed in an organization*)

Czech Christmas

TASK 2: Read the article and choose appropriate expressions to fill in the gaps:

<i>fried carp</i>	<i>Christmas Eve</i>	<i>Nativity scenes</i>	<i>potato salad</i>	<i>baby Jesus</i>
<i>Christmas Day</i>	<i>Christmas carols</i>	<i>St Stephen's Day</i>	<i>Marry Christmas</i>	
<i>Christmas tree</i>	<i>Christmas presents</i>	<i>fish soup</i>	<i>Christmas cookies</i>	

The big day in Czech tradition is December 24th, ...1..... . The expression means "generous day", and it is indeed generous. In the evening people find .....2..... underneath their .....3..... . The main Christmas meal is served on Christmas Eve, too. According to tradition, people should be fasting on that day, but not many do. The most widespread menu for the Christmas Eve dinner is .....4....., ...5..... and .....6..... . After stuffing their bellies with carp, Czechs proceed to opening their presents, which unlike elsewhere are brought by the .....7..... . Presents being opened, everybody can indulge in yet more eating, as there are plenty of .....8..... in every house which the women in the families had been baking since the beginning of December, some had started as early as November.

.....9..... is the day when people visit their relatives, show off their Christmas presents and eat lots again. On December 26th, or .....10..... (Boxing Day in Britain), it is time to eat all the leftovers from the Christmas table and get ready to go back to work on the 27th. But not everybody is like that, of course. There are many people for whom Christmas is not just eating and watching TV. For many it is a time of silence and contemplation. Some people like to sing .....11....., instead of shopping centres they go to churches to admire the variety of .....12..... or they make their own ones at home.

So, ...13..... !

KEY:

TASK 1: 1) bonuses, 2) board, 3) profit, 4) decision, 5) staff

TASK 2: 1) Christmas Eve, 2) Christmas presents, 3) Christmas tree, 4) fish soup, 5) fried carp,

6) potato salad, 7) baby Jesus, 8) Christmas cookies, 9) Christmas Day, 10) St Stephen's Day, 11) Christmas carols, 12) Nativity scenes, 13) Marry Christmas

TASK 3: 1d, 2a, 3c, 4b

Připravila skupina AJ, CJP

Czech New Year's table

The New Year used to be a more important holiday before it became overshadowed by New Year's Eve festivities. For many Czechs New Year's Day is just a welcome day off they can use to cure themselves from overindulgence.

New Year's Eve is a party day. On the New Year's Eve table you will find the Czech open faced sandwiches of various kinds, nuts, crisps (or chips) and other snacks. The midnight is traditionally celebrated by drinking Champaign, or rather some local brand of sparkling wine. Some people still keep the tradition of eating a boiled pork head at midnight with grated horseradish and apples.

Those who are awake at lunchtime on New Year's Day should eat lots of lentils because in Czech tradition lentils symbolise money. Instead of lentils, some families cook broth with semolina as a symbol of money. A famous Czech proverb says "As on New Year's Day, so the whole year."

British Christmas pudding – from meat to sweet

TASK 3: Read the article, put the parts of the sentences into the proper places:

Originally, in the Middle Ages, the pudding was not made of sweet ingredients but contained a mixture of finely chopped domestic poultry, pheasant, partridge and rabbit. Later, sugar, apples, raisins, oranges and lemons were added, and over time, ...1..... .

By the 17th century, when more sweets were added, it became plum pudding, ...2..... . But this pudding was later banned by the Puritans who claimed that its rich ingredients were unfit for God-fearing people. It was put back on the menu in 1714.

The tradition of stuffing the pudding with coins and novelties started in the Victorian era. If you found a coin in your serving, ...3....., a ring – you would get married, the thimble – you would remain a spinster for the next year.

Today most families buy their pudding ready-made from a supermarket. Traditionally, the pudding should be made several weeks before Christmas.....4..... Some families make them on so called Stir Up Sunday, the Sunday before Advent, when everyone gets to make a wish as they stir the pudding.

a) sprinkled with brandy and flamed when served

b) to allow the pieces of fruit to mature

c) you could expect good luck for the rest of the year

d) the meats were eliminated

Politický extremismus v ozbrojených sborech jako destabilizující prvek vnitřní bezpečnosti

Projevy politického extremismu ve společnosti jsou aktuálním fenoménem současného globálního světa. K lítosti se však tyto projevy vynořují i v ozbrojených sborech, resp. vynořují se v projevech jednotlivců, kteří se nějakým způsobem vymkli systémům kontrolních a sebekontrolních mechanismů civilizované demokratické společnosti. Stoupající tendence politické nesnášenlivosti až extremismu nabývají lokálně takových rozměrů, že lze jejich projevy identifikovat jak ve vnitrostátních komunitách, tak způsobují velmi napjaté vztahy mezi státy či národy a vytvářejí napjatou mezinárodně politickou a obecně společenskou situaci.

Důvody politického napětí a politického extremismu mezi státy jsou různé, ale dá se říci, že převažují důvody národnostní, geopolitické, rasové a náboženské. Specifickým je pak projev fašismu, neofašismu, nacismu či neonacismu. Tento stav však vede jak k nedůvěře až nepřátelství mezi jednotlivými státy v EU, tak k projevům nesnášenlivosti mezi konkrétními osobami či skupinami osob bez ohledu na státní příslušnost a je způsobitý dokonce navodit destabilizaci vnitřní i vnější bezpečnosti EU.

V poslední době je obzvlášť markantní nárůst politického extremismu a jeho projevů, obzvlášť v zemích střední Evropy, Českou republiku nevyjímaje. Tyto projevy, od vypjatého vigilantismu až po otevřený rasismus a xenofobii, v pojetí převážně vnitrostátního extremismu jednotlivých zemí EU, až po drobné provokace a narušování tradičně dobrých sousedských vztahů mezi zeměmi EU. Politicky vypjatým až extremistickým postojem v mezinárodním pojetí jsou možným zdrojem destabilizace vnitřní i vnější bezpečnosti. Ozbrojené sbory, a zejména pak armáda, by měla být nejen apolitická a nestranná a měla hájit zájmy státu, ale i osobní postoje jednotlivých příslušníků Armády ČR by měly být apolitické, nestranné a loajální k systému řízení státu. V Armádě ČR a ani u jejich jednotlivých členů pak tedy není v žádném případě místo pro projevy extremismu, xenofobie, rasismu popř. jiného druhu nesnášenlivosti vůči vylučným skupinám osob.

Extremismus

Velmi často se můžeme setkat s veřejným prohlášením novináře či politika, že nějaká akce, nějaký symbol, popřípadě nějaký postoj je extrémní, nebo extremistický. Co to však extremismus je, jak se projevuje, kde jsou jeho kořeny a kdo je tedy extremistou a z jakého pohledu? Tento fenomén současné doby je hoděn vědeckého zkoumání a hodnocení. Současně je nezbytné tento fenomén jasně a zřetelně pojmenovat, resp. pojmenovat jeho příčiny a mít řešení, nebo se alespoň o to snažit.

Na extremismus lze nahlížet z různých pohledů zkoumání, z pohledu vzniku projevů extremismu, z pohledu možného rozdělení

extremismu, či z pohledu řešení projevů extremismu a reakcí společnosti. Dílčích pohledů na uvedený fenomén je však možných mnohem více, a to zcela ve smyslu multidisciplinarity uvedeného fenoménu. Extremismus lze vnímat jako sociologický, politologický či psychologický, ale zejména jako právní fenomén.

Druhy extremismu

Extremismus bývá dělen na extremismus pravicový, levicový, národnostní, náboženský, ekologický, rasový a někdy se setkáme i s jiným dělením, resp. identifikací, co je to extremismus. Je však pouze snahou o bližší specifikaci konkrétního projevu, nicméně extremismus, resp. extrémní postoj má jen jednu definici, resp. jeden společný jmenovatel. Zde lze vycházet z definice, která se sice může zdánlivě jevit jako poněkud starší, jedná se však o stále platnou a užívanou definici. Tato definice byla poprvé ve své podobě použita (již) ve „Zprávě o problematice extremismu na území České republiky v roce 2002“, avšak v odborných kruzích je užívaná doposud.

Pojmem „extremismus“ jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Mezi tyto principy patří zejména úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy ČR), svrchovanost, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy ČR), nezměnitelnost podstatných nálezitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR), svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy ČR), soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy ČR), ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy ČR), svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezczizitelnost, neprohlášenost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod). Vzhledem k principiálně obdobným základům Ústavního práva, vč. začlenění Deklarace práv

a svobod (Listiny práv a svobod) do Ústavních systémů v drtivé většině zemí Evropy, je možno výše uvedené zobecnit na všechny země v rámci střední a západní kontinentální Evropy.

Politický extremismus

Politický extremismus je pak v souladu s platnými oficiálními dokumenty v tomto článku chápán jako pojem, který označuje „vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku“. Základní členění je extremismus pravicový (neonacismus, český nacionalismus) a levicový (dogmatický komunismus, anarchismus), přičemž jednotlivé varianty pravicového extremismu budou zmíněny dále.

Politický extremismus je často vymezen jako určitý abstraktní prostor politického spektra a je třeba vnímat, že do skutečné politiky jej vnáší až konkrétní aktéři. Jsou jimi především politické strany, zájmové skupiny (působící registrovaně i neregistrovaně, případně otevřeně i skrytě, přičemž skrytá působnost je charakteristická i pro různá extremistická spiklenecká centra), média, subkultury (zvláště subkultury mládeže, resp. jejich vnitřní proudy). Celkově pak extremisté mohou tvořit hnutí, resp. sociální hnutí, jakým byl např. ve dvacátých a třicátých letech dvacátého století fašismus. V případě, že se extremisté chopí moci, lze za extremistického aktéra označit i politický režim.

Metody extremismu

Extremisté užívají při svém působení různé metody získávání vlivu. V legálním rámci se jedná o běžnou politickou propagandu, o veřejné legální demonstrace, o vzdělávání a osvětlu v rámci stoupenecům apod. Extremismus je však charakteristický tím, že demokratické mechanismy zneužívá k získání politické moci, která demokracii odstraní nebo omezí. Tyto svoje cíle mnohdy také nepokrytě deklarují s různými záminkami a důvody.

Vedle legálních metod se extremismus v demokracii často uchyluje i k metodám na hraně legality či zcela nelegálním metodám. Jedná se především o různé formy násilí, od nepřipravených výpadů proti politickým oponentům až po propracovaný terorismus. Násilí může sloužit i jako nástroj k šíření propagandy a jeho cílem je spolu s dalšími nástroji vytvoření vhodné situace pro politickou změnu režimu formou puče či revoluce. [1]

V obecném pohledu je extremismus spíše politologický pojem, ale svým multidisciplinárním vnitřním obsahem je však nesporně také pojmem sociálně pedagogickým a právním. Extremismus se stává bezpečnostním rizikem v okamžiku, kdy jsou jeho motorem ostře antagonistické postoje vůči stávajícímu

společenskému řádu a nesmiřitelnost vyúsťuje v konkrétní záměry a aktivity, směřující k destabilizaci a odstranění daného politického a sociálního systému. Ve svobodné společnosti by vítězství krajně vyhocených, demokracii nepřátelských postojů, názorů a ideologií znamenalo ústup od lidských práv a nastolení autoritářství, totality nebo anarchie[2]. Při identifikaci co je a co není extrémní projev je nutno v první řadě identifikovat, co je legitimní projev ve smyslu uplatňování práva na svobodu slova a kdy se už jedná o nelegální projev omezování ústavních principů nebo zaručených práv jiných osob.

Terorismus

S terorismem, jako velmi častým projevem extremistických projevů, se setkáváme mnohdy díky zpravodajství médií. Díky nim má téměř každý občan představu o tom, co znamená a jaké jsou prostředky boje extremistů. Velká většina velkých teroristických útoků je provedena islámskými fundamentalisty a je zaměřena proti Izraeli. V Evropě se setkáváme s útoky skupin, jako je IRA nebo ETA. Ideologií teroristických skupin je převážně snaha získat jisté území (Hizballáh, PKK, IRA ETA...), nebo nastolit jiný řád (fundamentalistické skupiny – svatá válka). Skupiny vznikají tam, kde již nelze dosáhnout žádného výsledku politickou cestou. Názory na akce těchto skupin se liší a převážně jsou odsuzovány, ale na druhou stranu je nutné vzít v úvahu i jejich cíl jako je například navrácení Palestiny původním obyvatelům, kteří byli vyhnáni při vzniku Izraele. V této souvislosti se jistě nabízí i otázka, jestli by byl terorismus tolik rozšířen, kdyby Izrael nevznikl, a kdo je vlastně ten špatný[3].

Neonacismus a nacionalismus

V současné době je nejnebezpečnější formou politického extremismu u nás neonacismus a nacionalismus. Neonacismus je hnutím, které ideově alespoň zčásti navazuje na původní nacismus. Nacismus byl původně hnutím vniklým ve dvacátých letech dvacátého století především v Německu (případně na území jiných států s německou populací), které po uchopení moci v roce 1933 vytvořilo v Německu totalitní a agresivní režim, jenž masivně potlačoval lidská práva (a hodlal vyhladit celé národy, především Židy a Romy) a od roku 1939 vedl agresivní válku. Na obsazených územích (často za pomoci místních kolaborantů) realizoval okupační teror. Po porážce nacistického Německa (kapitulovalo v květnu 1945) se alespoň na některé jeho ideje snaží navázat neonacismus, který v současnosti většinou opustil výhradní vazbu na Německo a Germány a snaží se o využití nacistických rasistických, antisemitských a mocenských cílů, názorů a strategií v rámci celé „bílé rasy“. Neonacismus zpravidla obecně hlásá v celosvětovém rámci koncepci rasistického boje a nadřazenost bílých árijských národů, vycházející z tradic původního nacionálního socialismu [4].

V současné době se objevují i menší proudy více inspirované dělnickým étosem části nacismu z přelomu dvacátých a třicátých let. Existují i různé národní variace vzhledem k historickým tradicím, ať se již týkají inklinace k pohanským tradicím různých národů, zo-

hlednění tradičních národních nepřátel anebo tradic kolaborace za druhé světové války. V ČR lze vysledovat jak neonacismus více propojený s původním německým pojetím nacismu, jehož specifickým vyjádřením je návaznost na sudetoněmecké nacistické tradice, tak i neonacismus respektující rovnoprávnou českou identitu v rámci panárijského neonacistického hnutí (díleč návaznost na vlajkařské koncepte z Protektorátu Čechy a Morava).

[4]. Základními formami působení neonacistů jsou zejména:

- ✓ stranickopolitická agitace (v ČR se doposud neprosadila silná neonacistická strana, v poslední době někteří neonacisté spolupracují s Dělnickou stranou),

- ✓ veřejné získávání sympatií a upevňování identity hnutí šířením propagandy (demonstrace, internet, tiskoviny, oblečení, hudba, tzv. white power music, přičemž obchodování s uvedenými artefakty slouží i jako zdroj financování hnutí,

- ✓ násilí (využití projevů agresivity) k ovlivnění protivníků i stoupenců.

Český nacionalismus

Za druhy základní proud českého pravicového extremismu lze označit český nacionalismus. Pravicově extremistický nacionalismus se liší od demokratického nacionalismu vysokou mírou nacionální netolerance k jiným národům a etnikům (či alespoň některým z nich) a antidemokratickým zaměřením. Český extremistický nacionalismus lze dále členit na:

- ✓ český nacionalismus vycházející z husitské tradice českých dějin, šovinisticky pojetého pokrokařského „národně obrozeneckého étosu“ a čechoslovakismu a českého expanzionismu (národovecko-pokrokařský nacionalismus),

- ✓ český nacionalismus, který navazuje na tradice českých dějin zbavených „pokrokařského mýtu“ (konzervativní integrální nacionalisté)[5], v jehož rámci se některé skupiny silněji přiklání k tradicím českého fašismu (neofašisté) a může se v něm objevovat různé silná vazba na křesťanství, autoritářský křesťanský konzervatismus, v případě propojení s fašismem klerofašismus (v poslední době prolínání části tohoto proudu s neonacismem).

Další směry extremismu

Jako další možné směry politického extremismu jsou známy zejména dogmatický komunismus, levicově extremistický anarchismus a autonomové, ale lze k nim počítat i specifické formy fašismu, neofašismu, nacionalismu, neonacionalismu, panslavismus apod.

Vzhledem k právnímu, politologickému

a sociologickému diskursu činnosti skupin politického extremismu, kdy se tyto snaží o zviditelnění a získání občanské podpory (byť pasivní), je třeba pomoci nástrojů z oblasti právní vědy, politologie, filozofie, psychologie a sociální práce, resp. sociální pedagogiky působit na veřejnost se snahou eliminovat sílící vliv agresivity a netolerance ve společnosti. Z hlediska strategie boje státu proti politickému extremismu je tedy v každém případě nutno zaměřit pozornost především na stěžejní cíle boje proti extremismu, jimiž jsou:

- a) zamezit vlivu propagandy extremistů, zejména vůči příslušníkům ozbrojených sil, což je v současné době obzvláště aktuální,

- b) zamezit přijetí extremistů ozbrojených sil a státní správy obecně,

- c) celkově působit tak, aby extremistům nebyla zavádána žádná příčina k věrohodným propagandistickým výpadům, což by jim napomohlo v dosahování vlivu na veřejnost a plnění jejich antidemokratických cílů tak, jak je vnímá současná legislativa.

Projevy extremismu

Nutno poznamenat, že politický extremismus se může projevovat různými způsoby; od slovních výpadů, přes vzbuzování sympatií k organizacím pošlapávajícím základní lidská práva a svobody až po administrativní obstrukce a schválnosti ve státní správě, resp. její činnosti. Nejzávažnějším projevem politického extremismu však je individuální fyzická agrese proti vylučným skupinám osob, anebo proti celým rasám či národnostem ve formě teroru, a to ať již individuálního, tak skupinového (hromadného). A právě extremismus projevený teroristickým útokem (či jeho hrozbou) je nejzávažnější hrozbou a nestabilizujícím prvkem vnitřní i vnější bezpečnosti EU.

Terorismus

Neexistuje však jedna všeobecně uznávaná definice terorismu jako projevu extremismu. Různé organizace pracují s odlišnými definicemi. Dokonce ani vláda USA se nemůže sjednotit na jedné definici. Existuje mnoho důvodů, proč tomu tak je. Otázka definice terorismu má své místo na diskusích mezi státy po desetiletí. První pokus dospět k mezinárodně akceptované definici byl učiněn pod Ligou národů, ale úmluva navržená v roce 1937 nikdy nevstoupila v platnost. Nedostatek jednoty na definování terorismu je hlavní překážkou ke smysluplným mezinárodním prostředkům obrany. K vyřešení této situace přispěl v roce 1992 expert na terorismus A. Schmid, podle něhož pokud je jádro válečného zločinu (záměrné útoky na civilisty, brání rukojmí a zabíjení zajatců) rozšířeno na dobu míru, můžeme jednoduše definovat teroristické činy jako mírové protějšky válečných zločinů.

Další experti na terorismus jej charakterizují jako „užití síly nebo hrozící užití síly zaměřené k dosažení politických změn“ (Brian Jenkins), „nezákonné užití síly zaměřené na nevinné lidi k dosažení politického cíle“ (Walter Laqueur), „promyšlenou úmyslnou plánovitou vraždou, újmu na zdraví a hrozbu nevinným s cílem vytvořit obavu a zastrašení za účelem dosažení politické nebo taktické výhody“ (James M. Poland).

Definice terorismu

Většina definic však má určité společné prvky, zdůrazňuje cílevědomé použití fyzického násilí namířeného proti civilistům, které má způsobit klima všeobecného strachu v cílovém obyvatelstvu, za účelem politických a sociálních změn. Definovat terorismus tak, aby byly postiženy všechny stránky jeho projevů a dopadů, není jednoduché. Obsah definice by se zcela jistě lišil podle toho, zda by se na terorismus nahlíželo z pohledu právního, bezpečnostního, nebo třeba sociologického. Pro všechny takové definice by však bylo společné, že jde o protiprávní akty systematického páchaní úkladného násilí proti obyvatelstvu a státním orgánům za účelem vyvolání strachu, paniky a destabilizace stávajících politických poměrů.

V rámci vnitrostátních právních řádů se jedná o skutky, které byly spáchány s úmyslem vážně zastrašit obyvatelstvo; nenáležitě přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání či nekonání konkrétních kroků; vážně destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace, a to:

- ✓ útokem na lidské životy, který může zapříčinit smrt;
- ✓ útoky na psychickou integritu osob;
- ✓ únosy nebo braním rukojmí;
- ✓ zapříčiněním rozsáhlých destrukcí vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných platform na kontinentálním šelfu, veřejných míst nebo soukromého vlastnictví, ohrožujícími lidské životy nebo mající za následek vážné ekonomické ztráty;
- ✓ obsazením letadel, lodí, nebo jiných prostředků veřejné dopravy nebo dopravy zboží;
- ✓ výrobou, držením, obstaráváním, přepravou, dodáváním nebo používáním zbraní nebo výbušnin jaderné, chemické nebo biologické povahy, stejně jako práce na výzkumu nebo vývoji těchto zbraní;
- ✓ pouštěním těchto nebezpečných látek do volného oběhu, zakládáním požárů, výbuchů nebo zapříčiňování povodní, jejichž průběh ohrožuje lidské životy;
- ✓ přerušováním nebo přerušením dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, což může rovněž ohrozit lidské životy;
- ✓ výhrůzkami spácháním těchto skutků, zmíněných výše;
- ✓ vedením teroristické skupiny;
- ✓ účastí v teroristické skupině, a to i ve funkci informátora, poskytovatele finanční či materiální podpory, s vědomím, že tato pomoc napomůže páchaní zločinných aktivit skupiny.

Teroristická skupina

Pro účely téhož dokumentu je teroristická skupina definována jako strukturovaná skupina, složená z více než dvou osob, ustavená pro delší časové období a konající v rámci dělby práce kroky nutné ke spáchání teroristických činů. Nejedná se o náhodné či jednorázové spolčení. V návaznosti na útoky v Madridu ze dne 11. 3. 2003 se dále jedná zejména o Deklaraci k boji s terorismem, kterou schválila Evropská rada dne 26. 3. 2004, obsahující v pří-

loze aktualizaci Akčního plánu Evropské rady. Vstupem do EU jsou v ČR závazná a přímo aplikovatelná veškerá Nařízení Rady EU provádějící společné postoje, z nichž se terorismu týká, zejména Nařízení Rady EU 2580/2001 o zvláštních restriktivních opatřeních zaměřených proti určitým osobám a subjektům v rámci boje proti terorismu.

Aktuální problém

Jak bylo uvedeno výše, problematika zejména politického extremismu a jeho pronikání prostřednictvím konkrétních osob do ozbrojených složek státu a státní správy je aktuálním problémem, který si vyžaduje obzvláštní pozornosti, a to zejména v souvislosti s nárůstem projevů extremismu v době současné hospodářské krize a projevy nespokojenosti s tímto stavem u obyvatelstva. Mi-

mořadně nebezpečný a vnitřně destabilizující je pak vývoj projevů terorismu, a to ve spojení s politickým extremismem. Teroristické útoky jako konkrétní projevy politického (či náboženského) extremismu však mohou být významným destabilizujícím prvkem i vnější bezpečnosti EU. V této souvislosti je na místě zdůraznit potřeby společné obranné politiky v rámci EU, včetně koordinace legislativních a organizačních kroků. Je také na místě zdůraznit nezbytnost dobrých sousedských vztahů jednotlivých členských zemí EU, které budou prosty vzájemných animozit, schválností či projevů nedobrých sousedských vztahů. Tyto projevy, které často pramení ze vzájemných historických skutečností, by mohly mít za důsledek snížení důvěry mezi jednotlivými státy EU a tím i snížení vnitřní a zejména vnější bezpečnosti EU. V této souvislosti je na místě vyzdvihnout nezbytnost aktivní a pozitivní role vlád jednotlivých členských zemí EU, které by měly s nejvyšším možným zájmem konstruktivně tvořit dobré sousedské vztahy, které budou prosty výše zmíněných animozit, schválností a projevů nedobrých sousedských vztahů.

Ohrožení bezpečnosti

Je zjevné, že další kvalitativní a kvantitativní nárůst projevů politického extremismu a jeho projevů ve formě terorismu je způsobilý destabilizovat či dokonce ohrozit vnitřní i vnější bezpečnost EU. Bylo by nesporné na místě tomuto fenoménu věnovat více pozornosti než doposud, a to jak ve formě legislativy a novotvorby, tak ve formě sledování tohoto stavu a prostřednictvím návrhů expertních pracovišť a týmů přijímat operativní organizační a legislativní opatření v ozbrojených složkách státu i státní správě obecně.

V případech, že se však tyto projevy politického (či jiného) extremismu projeví u

jednotlivců v ozbrojených sborech nějakého státu, je třeba vnímat tuto skutečnost jako vrcholně nebezpečný a nestabilizující prvek vnitřní bezpečnosti státu a je třeba přijmout odpovídající opatření, zejména organizační a legislativní. Tomu odpovídá i změna zákona o vojácích z povolání (ust. § 19 odst. 1, písm. i) zák. č. 221/1999 Sb.), ve které se stanoví, že důvodem k propuštění ze služebního poměru je skutečnost, že se voják stal „členem politické strany, politického hnutí nebo odborové organizace anebo podporuje, propaguje nebo sympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob“. Tato legislativní úprava přiměřeným způsobem reaguje na aktuální stav ve společnosti a potřeby Armády ČR, ale sama o sobě však jistě není způsobilá projevy extremismu řešit. Přidat se musí však i přiměřená opatření organizační na úrovni přijímání osob do služebního poměru, jejich průběžné kontroly ve smyslu přezkoušení jejich zdravotního stavu a kontaktů i projevů, a to i mimo přímý výkon služby.

Dalším, a nikoli zanedbatelným regulativem je posílení systému vzdělávání o složky humanitní, tedy o obory, které sice přímo nesouvisí s výkonem služby, ale formují postoje příslušníka Armády ČR. Zde je jistě možnost k rozvoji aktivit, a to zejména na poli Univerzity obrany a dalších vzdělávacích institucí v rámci Armády ČR, ale i jiných obdobných zařízení ozbrojených či uniformovaných sborů státní správy ČR (Policejní akademie, střední a vyšší odborné policejní školy, odborná učiliště požární ochrany apod.).

**Text: JUDr. et PhDr. Ivo Svoboda, Ph.D.,
Mgr. Radim Vičar**

Použitá literatura a další prameny

- [1] MAREŠ, M. Pravicový extremismus a radikalismus. Brno: Centrum strategických studií, 2005.
- [2] Bezpečnostní informační služba [online]. [cit. 2008-11-21]. Dostupné z WWW:
<<http://www.bis.cz/extremismus.html>>
- [3] Cestovatel v ohrožení [online]. 2000 [cit. 2008-11-21]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mujweb.cz/www/jpdepot/danger/teror.htm>>
- [4] MAREŠ, M. Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti. Praha: MVČR, 2006.
- [5] RATAJ, J. Vize české nacionální politiky v soudobých konceptech krajní pravice v České republice. In. III. kongres českých politologů, Olomouc 8.-10. 9. 2006; NĚMEC, J., ŠŮSTKOVÁ, M. (ed.). Praha, Olomouc: Česká společnost pro politické vědy, 2006.
- [6] SVOBODA, I., VIČAR, R. Politický extremismus a terorismus jako destabilizující prvek vnitřní a vnější bezpečnosti EU. In. Seminár Národného konventu o Európskej únii „Rozšírovanie, bezpečné a prosperujúce susedské prostredie EÚ“, Liptovský Mikuláš 17. září 2009.

S kaplanem na téma extremismu

Aféra s erby divizí SS na helmách českých vojáků v Afghánistánu rozpoutala na téma extremistického hnutí vlnu debat. Vojáci jsou totiž pro mnohé stoupence extremismu vzorem a také poměrně lákavou „náborovou skupinou“. Je proto pochopitelné, že se tímto tématem zabýváme i na Univerzitě obrany. O některých aspektech extremismu jsme hovořili s kaplanem Univerzity obrany kapitánem Mgr. Janem Pacnerem:

Co si myslíte o nošení nacistických emblémů hitlerovských jednotek na helmách českých vojáků, kteří tvrdili, že nevěděli, co nosí?

Rozlišil bych dvě skutečnosti. První z nich se týká konkrétních osob Jana Čermáka a Hynka Matonohy. Jejich pokusy o vysvětlení situace na mě nepůsobí příliš věrohodně. Každopádně jsou to dospělí lidé a za své jednání nesou zodpovědnost. Druhou skutečností je, že informace o situaci máme pouze z médií, která ji přece jen mohou poněkud zjednodušovat nebo i zkreslovat. Úloha českého kontingentu v Lógaru je rozhodně náročná a nebezpečná a její tíži, v první řadě za životy vojáků, zvláště nese velitel kontingentu. Zprávy z tisku někdy působí dojmem, jako by plukovník Procházka neměl nic na starosti, než tento případ, což rozhodně neodpovídá skutečnosti. Ještě chci podotknout, že anonymní dopis údajných příslušníků brigády rychlého nasazení, kterým se některá média ohánějí, za věrohodný pramen informací nepovažuji.

Zaznamenal jste nějakou reakci našich studentů na onu příhodu v Afghánistánu?

Vzhledem k tomu, že studenti velice pocítili důsledky této události, byla reakcí spousta, a to jak na studijním portálu, v kuloárech i v

osobních rozhovorech se mnou. Také jsme se tohoto tématu dotkli na semináři z vojenské etiky. U značné části studentů jsem vnímal (a dobře tomu rozumím) nepříznivý pocit, že vždy, když se v armádě něco stane, přichází poučování, jehož forma jim „nevoní.“ Nebudu se ovšem tvářit jako ten, kdo přesně ví, jak by se to mělo dělat. V podobných situacích je totiž nebezpečí formálního vyznění značné. Upřímně řečeno doufám, že ani tento rozhovor nevyzní jako poučování nedospělých lidí.

Setkal jste se osobně někdy s projevy extremistického hnutí?

Pokud mohu posuzovat, s projevy extremismu jsem se nesetkal. Pochopitelně v jednotlivostech vnímám, že tyto směry, či lépe řečeno některé jejich názory, mají pro mladé lidi určitou přitažlivost, protože jsou často reakcemi na problémy, které se ve společnosti příliš neřeší. Řešení, která tyto směry nabízejí, jsou ale podle mého hlubokého přesvědčení pouze zdánlivá a vedou k potlačování svobody a nakonec k diktatuře. A to se snažím vždy zdůrazňovat.

Symptomy extremistického chování jsou někdy jen velmi těžce rozeznatelné. Někdy i zdánlivě nevinný symbol – například osoba nosící alpskou protěž na klopě nebo na čepici – může signalizovat, že se jedná o identifikaci k jistému hnutí. Hovořil jste na toto téma se studenty?

Rozhodně se nepovažuji za odborníka na extremismus. U některých symbolů, například zmíněné protěže, by mě před pár dny ani nenapadlo, že mají spojitost s jednotkami SS. Osobně mě zajímají spíše psychologické a sociologické kořeny extremismu, o čemž jsme se na etickém semináři bavili také, ale poučování o znacích nebo symbolech bych přenechal povolnějším.

Osvěta by v tomto směru měla být zřejmě samozřejmostí. Napadá vás, jakou roli by v tomto směru mohla sehrát vaše osoba?

Především chci zdůraznit, že armáda jasně stanovuje podmínky pro působení svých příslušníků, ke kterým patří nepřipustnost podporování extremistických organizací. Pokud s nimi někdo koketuje, musí počítat s důsledky. Řešení těchto věcí patří do pravomoci velitelů. Co se týče mě osobně, a to platí obecně pro Duchovní službu AČR, chceme napomáhat k hlubšímu chápání těchto jevů, především toho, že cesta, kterou tato hnutí nabízejí, vede stejně do slepé uličky. A co je podstatné – nejde jen o odmítání toho, co je negativní, ale nabízení pozitivních možností, objevení tradic a osobností, které nás mohou oslovit a inspirovat.

Ptala se: Mgr. Zdeňka Dubová
Foto: archiv Jana Pacnera

Obrana a strategie

Upozorňujeme čtenáře, že 15. prosince vyšla na adrese www.defenceandstrategy.eu elektronická verze nového čísla časopisu *Obrana a strategie*. Opět se můžete těšit na hodnotné články zabývající se bezpečnostní problematikou z různých pohledů, stejně jako na recenze seznamující čtenáře s aktuálními odbornými publikacemi.

Vánoce za velkou louží

Vánoce jsou pro většinu z nás výjimečnou dobou, kdy se u svátečního stolu schází celá rodina pohromadě. Jenomže vždy tomu tak není. Některým je souzeno trávit je daleko od svých domovů. Patří k nim také čeští vojáci účastníci se mírových misí. Jednou z nich, jež předminulé Vánoce prožila bez své rodiny, je také praporčice Petra Matýzková z Plánovacího a organizačního oddělení Univerzity obrany. Podělila se s námi o své dojmy z Iráku, kde se náhodou první Vánoce „západního stříhu“ slavily poprvé po jejím příjezdu na iráckou základnu. V centru Bagdádu se tak objevil také jeden ze symbolů západního světa Santa Claus.

Podle internetového zdroje ihned.cz se tak zdejší ministerstvo vnitra snažilo v době svátků většinovým muslimům připomenout, že v zemi žijí i příslušníci jiných vyznání. Křesťanské svátky nejsou v Iráku zvláštností jen kvůli dlouhodobé nestabilitě.

Mezi muslimy totiž probíhá diskuse, zda a jak Vánoce slavit: Zatímco některé náboženské autority jsou k západním zvykům smířlivé, radikálové hrozí každému, kdo se přidá ke konzumnímu způsobu trávení období narození Ježíše. Jenže tohle se v době svého prvního působení v misi mohla Petra Matýzková dozvědět nanejvýš z médií.

Vy jste spolu s dalšími přijela na základnu v prosinci, takže jste se ještě nestihla aklimatizovat a už tady byly Vánoce a hned poté Nový rok. Co bylo vašim posláním v misi?

Na základnu, která byla asi 20 km od města Basra jsem spolu s kolegy dorazila na půlce prosince 2007. Byla jsem zařazena na systemizované místo pracovníka POI (pracoviště ochrany informací), KRYPTO štábu 4. kontingentu MNF – I (Multi-National Force Iraq).

V naší zemi jsme zvyklí, že už před začátkem adventu nám téměř každá výkladní skříň připomíná blížící se Vánoce. Tohle vás určitě v misi mýjelo. Měli jste vůbec nějakou vánoční výzdobu?

Vánoční náladu jsme nasávali ještě před odjezdem doma. Tradičně vyzdobená česká města jsme si užili při vybírání dárečků,

i když pravda trochu s předstihem. Ale ani tam jsme bez stromečku nebyli. „Zdědili „ jsme po předešlých kontingentech jeden

zachovalý umělý stromeček i s ozdobami a papírový betlém přivezl s sebou náš kaplan. Také nás přijel z republiky navštívit NGŠ s

doprovodem a přivezl nám pravou přírodní borovičku, která byla na pohled možná trošku ošklivější než stromeček umělý, ale zato krásně voněla.

Jediným spojením s blízkými byl telefon a internet. Jako matce vám asi bylo dost smutno... Jak jste to prožívala?

Štědrý den byl vlastně za týden po mém příjezdu, takže stesk po rodině ještě nenabyl takových rozměrů jako třeba v polovině pobytu, ale samozřejmě mezi 16. a 17. hodinou (našeho času – tam jsme žili s dvouhodinovým předstihem) mě napadlo, jestli už jsou doma po večeři a rozbalují dárečky. Jestli se mi manžel a chlapečka podařilo překvapit, tím co jsem jim nakoupila, pečlivě zabalila a nachystala. Hned druhý den mi přišly od manžela štědrovečerní fotky, kde byla radost z dárečků patrná. Ale první týdny byly dost hektické, takže si člověk nějaké smutnění ani moc nemohl dovolit.

Vraťme se ale k Vánocům na základně. Český patriot si je nedovede představit nejenom bez stromečku a dárečků, o kterých jste mluvila, ale také bez kapra a dalších vánočních „rekvizit.“ Jak to bylo u vás?

Kapr nebyl a o bramborovém salátu zřejmě britští kuchaři nikdy neslyšeli, protože jejich stravování se od našeho diametrálně liší. Večeře byla samozřejmě slavnostní, na stolech jsme měli papírové ubrusy s vánoční tematikou, konfety, papírové čepičky a drobné dárečky, ale k jídlu byla klasika v podobě hranolek, hnědé omáčky a „placatého“ masa s možností výběru z hovězího, vepřového nebo „hrabavého“. Nechyběl ani velký výběr ovoce a sladkostí. Jenže když si to všechno naložíte na plastový talířek a na ukrojení masa vám musí lépe vybavený kolega zapůjčit ostrý nůž, protože už jste zlomili dva plastové, a vy při tom všem musíte být ostražití, protože siréna, která ohlašuje raketový útok (při němž se musí zalehnout na zem), může zaznít každým okamžikem, tak se do té pravé slavnostní nálady nějak ne a ne dostat.

Patřily k Vánocům na základně také klasické zvyklosti, jako například krájení jablíček nebo zpívání koledí?

Myslíte jako házení pantofle přes hlavu, jestli půjdeme do roka z domu? My chtěli spíš do půl roku zpátky domů.... Koleďy jsme určitě měli puštěné a dárečky nám trochu netradičně rozdával Santa Claus, ale zato osobně. Postupně jsme mu sedali na koleno a mohli jsme si i něco přát. Museli jsme se ovšem omezit pouze na to, co bylo nachystané pod stromečkem. Dál jeho kompetence nesahaly.

Jaký dáreček vás potěšil nejvíce?

Dárečky jsme nějaké dostali všichni. Něco od tehdejší paní ministryně a NGŠ, ale co nás potěšilo, ale i pobavilo, byla „krabička od královny“, jak jsme ji pokřtili. Stříbr-

ná krabička, kterou dostali všichni vojáci na základně od britského velitele, ve které byl například zapalovač, balíček karet, karabinka, skládací gumový kelímek na vodu, santaklausovská čepička a co nás holky teda fakt nadchlo, kvalitní holicí strojek Gillette se třemi břitvy krytými mřížkou. Dostala jsem i krásnou dřevěnou kočíčku na odkládání prstýnků od spolubydlící Zdeňky, kterou používám dodnes. A taky jsem si přivezla nějaké zabalené z domu, ale vydržela jsem a rozbalila si je až po večeři.

Předpokládám, že mezi vašimi kolegy byli rovněž věřící, kteří by doma nevyne-

chali půlnoční mši. Myslelo se také na ně?

Samozřejmě, štědrovečerní mši uspořádal kaplan, sice ne o půlnoci, ale každý měl možnost se zúčastnit. Dokonce velitel kontingentu spolu s kaplanem objížděli všechna stanoviště, kde ten večer sloužili naši vojáci a snažili se jim kousek té slavnostní atmosféry přivést s sebou.

A jak probíhala oslava Nového roku?

Byl to pro všechny pracovní den jako každý jiný. Jen jsme se před půlnocí sešli venku a povídali si s plechovkou koly nebo ledového čaje v ruce. No a samozřejmě jako národ se „švejkovstvím“ v krvi jsme vtípkovali, že od místních jsme očekávali trochu víc vstřícnosti k oslavám v podobě půlnočních, nízko letících, na nebi svítících raket, nacpaných aspoň 8 kg TNT, jak to měli ve zvyku. Nakonec je samozřejmě poslali, ale to bylo až k ránu.

Řekla jste si, že příští vánoční svátky si doma uděláte ty nejkrásnější, anebo naopak, že upustíte od náročné přípravy, které se obvykle nevyhneme, a strávíte je úplně jinak?

Ani ne. Vánoční čas tam uběhl jako voda. V červnu návrat do republiky, zpět do práce a další Vánoce se slavily stejně jako roky předešlé. Výzdoba, pečení, vybírání dáreků pro nejbližší. Jen o tom dalším, pak už domácím Štědrém večeru jsem si vzpomněla na to, jak jsme loni touhle dobou byli někde tři tisíce kilometrů daleko a mysleli radši jen na vanilkové rohlíčky, kapra a bramborový salát, když už doma jsme být nemohli.

Jakou nejceněnější zkušenost jste si z mise v Iráku přivezla?

Všude blbě, doma nejlíp.....néééé, žertuji, ale ta domácí pohoda, být se všemi všedními starostmi je fakticky k nezaplacení. Zkušenosti byly jak pracovní, tak i v oblasti mezilidských vztahů. Některé ty šifrovací mašinky se mnou občas nechtěly komunikovat, tak jsem je musela přemlouvat, hladit nebo do nich i lehce bušit (podle nálady), podle počasí zahřívát vlastním tělem nebo naopak chladit ve větru klimatizace. Nakonec se vždycky rozhodly pracovat, ale někdy to byla i několikahodinová fuška. Ale čeho si cením asi nejvíce, jsou kamarádi, které jsem tam poznala. Dodnes jsme v kontaktu a vím, že to nejsou jen přátelé nebo známí, ale fakt KAMARÁDI.

Kdybyste měla možnost, co byste popřála svým kolegům z misí k letošním svátkům?

Hlavně klid a pohodu. A taky šťastný návrat zpět domů. Ovšem svátky s rodinou nemůže na světě nahradit stejně nic...

**Ptala se: Mgr. Zdeňka Dubová
Foto: archiv Petry Matýzkové**

Listopadová akce skupiny COMMANDOS

Předposlední listopadový víkend strávila skupina COMMANDOS ve vojenském výcvikovém prostoru BŘEZINA. Hlavním cílem akce bylo sladění skupiny k vybraným taktickým činnostem a prohloubení schopností orientovat se v málo známém terénu, zejména v noci. Na programu byl taktický přesun pěšího týmu, varianty činností po nastřelení skupiny různou intenzitou a z různých směrů, praktické používání signálů a smluvených znamení a některé taktické postupy při vnikání do budovy a činnost v budově.

První, méně náročná noc byla využita k činnosti skupiny v prostoru rozmístění mimo boj a jeho zajištění. Z tohoto prostoru vyrážely průzkumné hlídky k provádění průzkumu určeného objektu.

Druhá noc byla už náročnější. Skupina byla rozdělena na malé týmy a ty byly vysazeny v noci v málo známých úsecích výcvikového prostoru (v jeho severozápadních okrajích). Každý tým měl za úkol nalézt čtyři určené objekty, většinou umístěné v náročném členitém a pokrytém terénu. V šest hodin ráno se potom týmy měly setkat na stanoveném místě. Celou noc pochodovali příslušníci týmů s úplnou výstrojí a výzbrojí, ani počasí nebylo cvičícím příliš příznivě nakloněno.

Pro zatraktivnění víkendu byly do programu zahrnuty i další taktické činnosti. Skupi-

na musela ve složitých úsecích terénu, podle azimutu i podle chemických světél, dorazit na přesně určené místo setkání, na kterém obdržela úkol k prosáknutí přes střežené nepřátelené území. Po prosáknutí skupina v noci pročesala vymezené území, do kterého jí byly shozeny potraviny (předtím jim byla veškerá strava odebrána a pokud by ve stanoveném limitu proviant nenašli, hlad by byl jejich nejlepším kuchařem).

Zajímavá byla také aktivita u Myslejovické přehrady. Dva týmy měly za úkol vyhotovit improvizovaný vor k přepravě výstroje a výzbroje. Aby bylo možné výsledkem činnosti skupin prakticky prověřit, bylo nezbytné, aby

kluci vstoupili do vody. Přítomný hráný sice říkal, že voda má jen šest stupňů Celsia, ale zcela evidentně se mýlil. Podle odhadu řídicího výcviku měla voda stupňů sedm. Hlasité výkřiky kluků tlačících vory a tří plavců svědčily o tom, že se voda účastníkům akce zamlouvá.

Víkendová akce skupiny COMMANDOS splnila svůj cíl. Velitel skupiny a velitelé týmů se zdokonalili v praktickém velení při řešení taktických situací a skupina se sladila k vybraným taktickým činnostem. Všem účastníkům akce patří dík.

Text a foto: pplk. doc. Ing. Zdeněk Flasar, CSc.

Seminář Krav Maga Li v Dánsku

V předminulém roce se členové klubu MUSADO MCS z Univerzity obrany v Brně zúčastnili vystoupení na akci BUDOSHOW 2007. Jde o největší přehlídku bojových umění a sportů v České republice, ve které se každoročně představují špičkoví domácí i zahraniční vyznavači budo. Jednalo se o jubilejní desátý ročník a v rámci oslav probíhaly i semináře se zahraničními hosty.

Zajímavá byla prezentace semináře „Krav Maga – Li systém“, jako dalšího z řady bojových systémů určených pro ozbrojené složky. Název Krav Maga znamená v hebrejštině spojit se s bojem/boj zblízka a oficiálně představuje soubor technik určených pro sebeobranu a boj zblízka izraelských bezpečnostních složek. Mistr Raffi Liven je zakladatelem World Academy of Martial Arts, jehož součástí je i systém boje zblízka Krav Maga. Od mládí studoval karate, v roce 1966 se poprvé setkal se zakladatelem Krav Maga Imi Lichtenfeldem při návštěvě jeho tělocvičny v Tel Avivu. Po nástupu do armády pracoval jako instruktor sebeobranu u speciálních jednotek. V roce 1967 se aktivně účastnil vojenského konfliktu v takzvané šestidenní válce mezi Izraelem a arabskými zeměmi a v roce 1973 v Jomkipurské válce. Po ukončení aktivní vojenské služby odešel studovat bojová umění na japonský ostrov Okinawa. Pod vedením původních mistrů Okinawa – te (předchůdce karate) studoval karate a účastnil se mnoha soubojů a soutěží. V roce 1970 publikoval první knihu o sebeobraně v Izraeli. Od roku 1978 pracoval jako osobní strážce prezidenta Martinique. V roce 1981 se usadil v Dánsku, kde trénuje a žije dodnes. Je držitelem světového rekordu v přerážení. Za 60 sekund přerazil 199 cihel a jeho výkon je zapsán v Guinnessově knize rekordů. Za svůj přínos na poli bojových umění byl nominován a násled-

Zleva: Jakub Vilšer, Tomáš Novohradský, Raffi Liven, Zdeněk Korezki

ně zapsán do Izrael Martial Arts Hall Of Fame (izraelská síň slávy bojových umění).

Pozvánka do Dánska

Po skončení zmíněné Budoshow nás Mistr Liven oslovil s nabídkou další případné spolupráce formou účasti klubu MUSADO MCS na semináři v Dánsku. Byli jsme kontaktováni hned týden nato formou telefonátu a emailu a společně jsme hledali termín, kdy bychom se mohli aktivně účastnit dalšího semináře boje zblízka určeného především pro ozbrojené složky. Vzhledem k dlouhodobější nemoci R. Livena, a naším časovým a především finančním možnostem, došlo na slibovaný seminář přesně za dva roky po našem prvním setkání. Dostali jsme oficiální pozvání účastnit se semináře pod názvem: „Krav Maga for Special forces, police, army, security and bodyguard units“ v Dánsku. Neváhali jsme, a pozvání do dánského přístavního města Arhus na 6. 11. 2009, jsme přijali.

Mr. Liven nás hned po příjezdu seznámil s náplní a obsahem semináře, ukázal nám tělocvičnu, která bude sloužit nejen ke cvičení, ale pro naši českou skupinku i jako místo k přespaní. Ráno před začátkem semináře nám Raffi Liven ukázal přístav Arhus a centrum. Měli jsme dojem, že nemůžeme začátek semináře stihnout, ale vše bylo skvěle načasované a v 10 hodin už jsme stáli převlečení a trénink začal. Společně s námi se jej účastnili Raffiho žáci, takže konverzace probíhala pouze v angličtině, což zvyšovalo naše soustředění. Dopolední trénink byl zaměřen na kontaktní boj a základní a sebeobrané techniky ve dvojici. Odpoledne jsme se věnovali nácviku odzbrojovacích technik proti útočnickovi s tyčí a nožem. Vše probíhalo v tempu s patričným nasazením a výkladem. Raffi Liven se každému osobně věnoval, neustále cvičení opakoval a sám prakticky předváděl vše, co nás učil. Nechtěli jsme se nechat zahanbit, takže trénink občas i bolel, ale s tím jsme počítali a divili bychom se, kdyby tomu bylo jinak. Už od začátku nám přidělili jiného „sparingpartnera“, takže jsme spolu vůbec nepřišli do kontaktu.

Po skončení prvního dne následovala diskuse, kde se vysvětlovaly jednotlivé techniky a jejich smysl a význam v boji zblízka. Následovala večere v centru Arhusu v stylové čínské restauraci. Výborné jídlo, skvělá, usmívající se obsluha (jak vzdálené našim končinám) a diskuse s mistrem na téma bojových umění prostě neměly chybu, stejně jako noční projížďka centrem města. Večer utekl velice rychle a my jsme se těšili na druhý den semináře.

Ráno jsme začali opět vyjíždkou na okraj města k moři a do nekončících lesoparků, které jsou mezi sebou spojeny stezkami a původními dánskými vesnicemi, jejichž částí slouží jako muzea, cukrárny a místa k oddechu. Jako tělocvikař jsem byl nejvíce nadšen množstvím lidí, kteří v lese, podél moře, nebo přímo v centru města neustále běhají, jezdí na kole, kolečkových bruslích, nebo jen chodí a to každé ráno. Největší překvapení mě čekalo na lesních stezkách, kde běhaly skupinky lidí od pubescentů po zdatné důchodce a to tempem, za které se nemusí stydět ani trénovaní atleti.

Dopolední trénink začal nácvikem obrany proti napadení nožem a ohrožování střelnou zbraní. Seznámili jsme se s praktickými zkušenostmi Raffiho Livena, který jednotlivé techniky čerpal z praktických zkušeností vojáka a člena ochranky. Na konci semináře byli všichni účastníci podrobeni přezkoušení. Dva útočníci z řad cvičenců dostali pěnové tyče a měli za úkol napadnout protivníka libovolným způsobem. Jelikož cvičíme i na našich trénincích podobným způsobem, věděli jsme, že je velmi obtížné zvládnout dva ozbrojené útočníky zaráz a přitom neutřít ránu. Mr. Liven hodnotil naše počínání během semináře kladně. Vyslovil také přání dalších setkání, popřípadě dalšího semináře v Brně na naší univerzitě. Následovalo tradiční focení, rozloučení a příprava na cestu zpět do Brna. Seminář byl velmi přínosný a načerpali jsme v něm spoustu nových poznatků v oblasti armádního boje zblízka.

Text a foto: Mgr. Tomáš Novohradský, CTVS

Pád Singapuru

Profesor Vladimír Horák z Katedry strojírenství FVT se v říjnu vrátil ze stáže na singapurské Nanyang Technological University, se kterou již spolupracuje několik let. Důvodem jeho třítydenního pobytu byla především práce na grantovém projektu, ze kterého byla tato cesta hrazena, a dále příprava studijní literatury pro výuku termomechaniky a hydromechaniky v angličtině. Jako milovník historie se s námi podělil o postřehy, které dnes v tomto nejrozvinutějším státě jihovýchodní Asie připomínají tragický rok 1942.

Pád Singapuru jako britské strategické pevnosti, která měla být za druhé světové války „Gibraltarem východu,“ byl mnohokrát detailně popsán a zevrubně analyzován. Britové před kapitulací zničili všech 52 pevnostních děl umístěných ve 22 bateriích. Zbytky původních vojenských zařízení, které se zachovaly, patří mezi turistické atrakce tohoto ostrovního státu.

Johorská pobřežní baterie měla tři monstrózní děla ráže 381 mm, která byla schopna vrhat 800 kolovými projektily do vzdálenosti 30 km. Název byl odvozen od Johorského sultána, který tuto baterii půlmilionem liber sponzoroval. Posláním většiny pevností a baterií byla obrana od moře, protože britští strategové prohlásili malajskou džungli, oddělenou jen úzkým průlivem na sever od Singapuru, za neprostupnou pro pravidelnou armádu. Když odtud Japonci zaútočili, bylo možné jen dvě z těchto velkých děl otočit na sever do vnitrozemí a ve dnech 5. až 12. února 1942 vypálila 194 salev. Avšak plochá trajektorie střelby a druh munice nebyly pro použití proti pozemním silám moc vhodné.

Druhou částečně zachovalou dělostřeleckou baterií je Labradorská. Ta byla vyzbrojena děly 152 mm rychlopalnými kanóny. Nyní je ale možné v těchto bateriích vidět jen ukázky více méně zdařilých napodobenin původní výzbroje, kterou Japonci vesměs sešrotovali. Tato baterie měla za úkol chránit místní přístav spolu s pevností Siloso na blízkém ostrově Sentosa.

Dnes je pevnost Siloso pečlivě zrestaurována a představuje největší singapurskou vojensky zaměřenou atrakci. Jsou zde palebná postavení, muniční sklady, spojovací tunely i ubytovny. Expozice dokumentují nejen historii, ale jsou oživené figurami a ukazují život a výzbroj britské koloniální armády od 19. století až po druhou světovou válku.

Velitel britské armády bránící Singapur, generál Percival, měl k dispozici 137 tisíc mužů, z čehož bylo 39 tisíc v britských, 67 tisíc v indických a 15 tisíc v australských jednotkách, k tomu 16 tisíc malajských a místních dobrovolníků. Tato vojenská síla s dostatkem munice, paliva a potravin byla během několika dní ostudně poražena třicetitisícovou japonskou armádou vedenou generálem Jamašitou, jako důsledek rozdílné bojové morálky jednotek a schopnosti velitelů. Pád Singapuru byl vojenskou katastrofou a největší britskou porážkou v dějinách, která symbolicky zahájila pád celého koloniálního impéria.

Asi sto tisíc spojeneckých vojáků padlo do zajetí a bylo nahnáno do nedostatečných prostor bývalých britských kasáren a věznic v Changi. Život v tomto táboře byl popsán ve známém románu Král krysa. Asi třetina ze za-

jatých Indů, se přidala k Japoncům pod slibem pomoci osvobození Indie od koloniální nadvlády. Ti potom jako Indická národní armáda strážili zajatecký tábor a občas i tvrdě opláceli staré křivdy a nevyřízené účty bývalým spolumojovníkům. Ještě více dopadla japonská brutalita na civilní obyvatelstvo, ale to je už jiná kapitola. Singapur byl v japonském držení až do 12. září 1945, tedy ještě měsíc po svržení atomových bomb a deset dní po bezpodmínečné kapitulaci.

Dnes je v Changi velké mezinárodní letiště. Bývalý zajatecký tábor připomíná jen malé muzeum s jednoduchou prkennou kaplí, které stojí vedle betonové zdi s ostnatými dráty patřící nové rozlehlé věznicí a nedaleká bývalá britská kasárna užívá singapurská armáda.

Text a foto: Vladimír Horák

Vzpomínkové setkání v Kroměříži

„Byl to velmi příjemně strávený den, jehož závěr se nesl v poněkud jiném rázu, než byste čekali.“ Tak zhruba toto si po návratu z Kroměříže říkali studenti z Historické skupiny L. Svobody při Univerzitě obrany, kteří se v pátek 20. listopadu zúčastnili vzpomínkového setkání konaného u příležitosti výročí narození armádního generála Ludvíka Svobody.

Součástí programu bylo i přijetí delegace Společnosti Ludvíka Svobody (SLS) vedené předsedkyní její brněnské organizace paní Májou Dočkalovou a členů historické skupiny

u starosty města Kroměříže pana Miloše Malého.

Již páteční ráno dávalo tušit, že se akce vydaří znamenitě. Před odjezdem každý horlivě debatoval o nadějném počasí, které, jak jsme doufali, vydrží po celý den. K dobré náladě přispělo i cestování luxusním autobusem, který sponzorsky poskytl Ing. Vladimír Plašil, předseda představenstva jedné brněnské společnosti. I když se při příjezdu do cíle naší cesty obloha zakabonila a chvílemi i sprchlo, nezhoršilo to první dojem z romantického města, kterému se právem říká Hanácké Atény. Po zhlédnutí úchvatného památníku místního rodáka a umělce Maxe Švabinského jsme dali za pravdu paní Dočkalové a jejímu tvrzení, že „v tomto překrásném městě se zrodila spousta skvostných umělců“.

Plna dojmů ze zhlédnuté výstavy se naše výprava přesunula na kroměřížskou radnici, kde následovala oficiální část programu. Přije-

tí starostou města bylo o to symboličtější, že se konalo několik málo dní před výročním narozením Ludvíka Svobody. Pan starosta Malý nám představil historii a pamětihodnosti města, například i raritu, kterou je Justiční akademie. Také přichystal pro každého z nás malý dáreček v podobě „Průvodce krásami Kroměříže“.

Jménem naší delegace vystoupila paní Dočkalová, která poděkovala za srdečné přijetí a věnovala panu starostovi reprezentativní publikaci o Brně. Jako výraz uznání pak společně s paní Jitkou Dvořákovou předaly panu starostovi pamětní odznak Ludvíka Svobody. Poté obdržel náš velitel praporu, podplukovník Jiří Odehnal, od paní Dočkalové medaili Ludvíka Svobody za dlouhodobou a obětavou spolupráci se SLS. Takové uznání s milým poděkováním určitě potěší každého.

Protože už čas pokročil, opustili jsme příjemnou společnost pana starosty a přesunuli se na místní hřbitov k rodinné horobce rodiny Svobodové, vzdát poctu legendárnímu čs. veliteli - armádnímu generálovi Ludvíku Svobodovi. Pouze v krátkosti, ale o to fundovaněji promluvili o osobnosti L. Svobody major v zál. Pavel Pazdera a rektor Vysoké školy Karla Engliš docent Ladislav Zapletal. Vlastní ceremoniál byl sice kratší, ale o to upřímnější.

Po vydařeném návštěvě Kroměříže, které nakonec přálo i to počasí, a po dobrém občedě jsme se v odpoledních hodinách přesunuli zpět do Brna. Tady se někteří studenti rozloučili, protože je čekali jiné povinnosti. My ostatní jsme ve volném čase pokračovali do nedalekých Ostrovačic, kde jsme v Hostinci u Nedbálků (mimochoodem jej rád navštěvoval i Ludvík Svoboda) zakončili poučný i příjemně strávený den a popovídali si o nejrůznějších záležitostech.

Samotný závěr na mně zanechal jeden z nejsilnějších dojmů, jaký jsem zatím zažila. Protože jsme se my, studenti, dozvěděli, že pan podplukovník Odehnal od nás bohužel odchází, chtěli jsme se mu svěřit s našimi pocity a poděkovat mu za vše, co pro nás vykonal a co s námi prožil. Na jeho počest jsme společně pronesli přípitek, a to jak na prožitou minulost, tak i na zdárnou budoucnost. Jsme opravdu rádi, že jsme takového velitele mohli poznat. Věříme, že se i s novým velitelem a s celým velitelským sborem sloučeného školního praporu po novém roce sžijeme a že náš „starý“ velitel na nás bude vzpomínat jen a jen v dobrém.

Text a foto: prap. Zuzana Hrazdírová

BVV
Veletrhy
Brno

Veletržní okénko

Co nabízí výstaviště v lednu

Turistika, brýle a móda

Titulkem lze definovat dění na brněnském výstavišti v lednu a únoru. Přes celkový úpadek zájmu vystavovatelů jeden z nejuspěšnějších veletrhů na brněnském výstavišti bude k vidění od 14. do 17. ledna 2010. Bude to 20. mezinárodní veletrh průmyslu cestovního ruchu GO a 19. mezinárodní veletrh turistických možností v regionech REGINTOUR. Účastní se ho 1329 vystavovatelů a očekává se 32 tisíc návštěvníků z 33 zemí. Orientaci návštěvníků usnadní nejen tradiční uspořádání podle mapy ČR, ale nové členění veletrhu. Expozice s nabídkou cykloturistika, lázně, golf, vinařská turistika ponese speciální označení a snadno se najdou. Největší plochu opět obsadí jednotlivé turistické regiony. Nově to bude Statutární město Most nebo atraktivní turistická nabídka Slovácka, dále mikroregion Kahan, sdružující obce Brněnska s bohatou hornickou historií a romantická krajina Pohádky máje s řadou turistických cílů od protiatomového krytu až po Včelařské muzeum. Více než 85 zahraničních destinací budou nabízet významné cestovní kanceláře, mezi nimiž nebude chybět ani Blue Style, Firo Tour, Neckermann, Pressburg, Atis či America Tours a po letech se opět představí Autotourist. Tématem letošního odborného zaměření bude Podpora cestovního ruchu v regionech v době krize a Čerpání dotací na podporu cestovního ruchu z fondů EU. Cestovatelé, horolezci, polárníci a milovníci adrenalinových sportů se opět sejdou na festivalu cestovatelských filmů fotografií a publikací Go Kamera.

Mezinárodní veletrh optiky, optometrie a oftalmologie Opta proběhne na výstavišti od 5. do 7. 2. 2010 a téma bude fyziolo-

gické stárnutí zraku a jeho korekce. Vývoj jde prudce vpřed např. v oboru plastových a kontaktních čoček. Novinky budou prezentovat tradiční velcí vystavovatelé jako Essilor, Sagitta, Dioptra, Hoya Lens nebo Rodenstock a Ineko.

35. mezinárodní veletrh módy a textilií Styl a mezinárodní veletrh obuvi a koženého zboží Kabo proběhne od 16. do 18. 2. 2010 reaguje na módní trendy budoucí sezóny, časově určené jarem a létem 2010. Doprovodným programem budou přednášky týkající se módních trendů a hlavně módní přehlídky Styl Kabo Show. Top Styl Designer je soutěž módních návrhářů a její novinkou bude propojení návrhářů přímo s výrobcí. Souběžně proběhne na brněnském výstavišti 3. ročník mezinárodního veletrhu vybavení pro outdoorové a zimní sporty S1. Doprovodný program bude věnován vysoce funkčním textiliím jako je Goretex a dalším podobným aplikacím pro sport a volný čas.

Dr. Vít Pospíšil

Lístky na veletrh

Studenti, uvedené veletrhy můžete zdarma navštívit; jak? Nejpozději 7 dní před zahájením veletrhu (pozdější objednávky nebudou vyřízeny) si musíte u paní Jarmily Klučkové (Kounicova 65, kancelář 112 ve 3. – rektorském – patře), telefonicky na 442732 anebo e-mailem na adresu jarmila.klucikova@unob.cz – což doporučujeme – objednat jmenovitě potřebný počet vstupenek. Nezapomeňte uvést hodnost, učební skupinu a kdo si lístky přijde vyzvednout (jeden vyzvedávající maximálně 10 lístků nebo pro jednu učební skupinu).

Čtvrtstoletí s Dráčkem

Divadelní soubor Dráček vznikl v roce 1985 na zahraniční fakultě tehdejší Vojenské akademie. Od svého založení je jeho činnost zaměřena především na činoherní pohádky pro děti, ale věnuje se i malým divadelním formám pro dospělé.

Za čtvrt století odehrál skoro 600 vystoupení pro takřka 100 tisíc malých i velkých diváků. Byl tradičním účastníkem Armádního festivalu dramatické tvorby v Bechyni i různých civilních přehlídek.

Připomeňme také úspěchy na festivalech Zlaté slunce ve Zlíně, Strom pohádek ve Znojmě, Zlatý oříšek v Praze, Trdloviny ve Vyškově, Mezi ploty v Brně či Pohádkový mlýnek ve Žďáru nad Sázavou. Největším úspěchem souboru však byla účast a postup na nejprestižnější národní přehlídce divadel hrajících pro děti „Popelka“ v Rakovníku v letech 1992 a 2007. Mezi desítkami cen, které si z těchto soutěží Dráček přivezl, jsou například ceny za nejlepší představení, dále za autorskou tvorbu, herecké výkony, výtvarné ztvárnění, původní hudbu, texty písní a další. Se svými pohádkami objel snad celou republiku.

K raritám, kde Dráček hrál, patří vystoupení přímo na Pražském hradě, dále v pražském Parku kultury též na Dětském dni NGŠ. Pro svou atmosféru byla nezapomenutelná vánoční představení v Divadle Bolka Polívky, či vystoupení přímo ve školách a školách, v dětské nemocnici pro malé pacienty, v psychiatrické léčebně pro pacienty větší, v přírodních amfiteátrech, či ve velkých kamenných divadlech.

Asi největším zážitkem však byla vystoupení organizovaná ve spolupráci s Centrem kultury AČR v roce 1997 po ničivých záplavách, při kterých soubor odehrál přímo v zasažených oblastech 10 představení pro 3 tisíce plaváčků v Hodoníně, Kroměříži, Olomouci a Bruntále. Dětem kromě pohádky přivezl drobné dárky a pamlsky od sponzorů akce. V Olomouci jedné vyplavené mateřské školce, která přišla o všechno, soubor věnoval také spoustu hraček. Spolupřádal

populární Burtur, Dětské dny, zúčastnil se akcí Vojáci dětem na Dnech armády v Brně, v Žatci a v Praze a spolupracoval s Městskou policií na akcích pro základní školy. Dále připravil 15 programových večerů, známých jako Večeře s Dráčkem a účinkoval při různých společenských a kulturních příležitostech na naší škole.

Celých 25 let vystupoval Dráček pod hlavičkou VA, respektive ÚO, a na veřejnosti vždy dobře reprezentoval a propagoval akademii či univerzitu a AČR. Zeptá-li se někdo co má vojenská vysoká škola a armáda společného s divadlem pro děti, je odpověď jednoduchá: právě těch úspěšných 25 let dobré spoluprá-

ce. Potvrzují to nejen uznání od velení školy, včetně udělení pamětní medaile k 50 výročí založení VA, čestná uznání od GŠ AČR MO, a ČMOSA za propagaci a vzornou reprezentaci a za práci pro mladou generaci, ale i příznivý ohlas široké veřejnosti.

Za podporu patří naše poděkování zástupcům velení školy a mnoha dalším nejmenovaným, kteří svou radou i pomocí drželi Dráček při životě. Obdiv si zaslouží desítky nadšenců, kteří v souboru aktivně pracovali, ať jen krátce, nebo delší čas. Mezi pamětníky založení Dráčku jsou dnes jen dva aktivní členové Svatopluk Kouřil a Rostislav Haluza. S nimi dnes tu pomyslnou káru táhnou dál Zina Hošková, Květa Cebáková, Martina Svobodníková, Jarmila Lejsková, Jarmila Plachá, Eva Kamenišťáková, Markéta Polednová, Vilém Lipold, Petr Valík, Vladimír Červinka, Libor Švihálek, Jiří Schnabl a Jan Plachý.

Ne vždy se povedlo vše podle představ, ale chut' dělat něco smysluplného pro druhé přetrvávala. Divadlo dává radost nám, a když se její kousek podaří předat druhým, má snad to, co děláme smysl. Nejcennější devízou je však dobrá parta lidí nejrůznějších profesí, kteří umějí zahrát nejen pro diváky, ale i pro sebe. V Dráčku jsme tak našli nejen životního koníčka, ale i své životní přátele.

**Text: Svatopluk Kouřil,
principál divadla Dráček
Foto: archiv Dráček**

Brno – seznámení třetí

Zeměpanský hrad Špilberk byl nejprve spravován městem, později jej ovládala královská poděbradská posádka a v r. 1560 jej moravští stavové prodali opět městu Brnu. V r. 1578 vyhořel. Opravovat a znovu opevňovat

se začal až v roce 1593, když hrozilo turecké nebezpečí. Po bitvě na Bílé hoře (1620) zabil hrad Špilberk olomoucký biskup kardinál Dietrichstein pro císaře Ferdinanda II. V té době už Špilberk sloužil i jako věznice.

1. pol. 17. stol. je ve znamení horečných oprav a opevňování hradeb pod vedením velitele městské posádky Ludvíka Raduita de Souches. Opevnění bylo doplněno parkánovou hradbou a předbraním, vnějším opevněním s krytými ochozy pro palné zbraně vně příkopu a pravouhlými bastiony na všech čtyřech rozích.

1. 9. 1643 přitáhl k Brnu švédský generál Torstenson a se svou armádou se rozložil u Slatiny v místech dodnes nazývaných „Švédské šance.“ Došlo k drancování předměstí, na něž byly odpovědi četné požáry. Torstenson se přesunul s vojskem do Zábřovic, na město však nezaútočil. Obléhání Švédů tentokrát trvalo jen 8 dní, neboť byli odvoláni na sever do boje proti Dánům. Avšak začátkem r. 1645 se zase vrátili s jasným cílem: dobýt Brno a po něm Vídeň. Vojenským velitelem města byl opět zkušený plukovník L. Raduit de Souches a velitelem Špilberku skotský pplk. Jiří Ogilvi Pod jejich dohledem byly městské hradby doplněny, příkopy prohloubeny, zbořeny a se

zemí srovnány všechny vyšší a pevné budovy před hradbami, vykopána krytá cesta pro spojení města s hradem, zajištěny zdroje potravin i výroba střelného prachu. Obrana města měla 1476 mužů, Švédové 28 000 vojáků. Neúspěšné obléhání Brna trvalo tentokrát 16 týdnů, hlavní úder na město proběhl 15. 8. 1645. Dávná brněnská pověst vypráví, že těžce nemocný Torstenson už měl dost marného úsilí o dobytí Brna a před svými důstojníky prohlásil, že nedobudou-li město do zítřejšího poledne, vzdá to a s vojskem odtáhne. Rozhovor Švédů zaslechl zvidavý hospodský a pochopil, oč se jedná. Ihned do města tajně vypravil se zprávou svého uředníka. A protože i obránci už měli bojů dost, rozhodli se zprávu využít: druhý den v prudkých střetech se Švédy, kdy přibývalo zraněných a zbytek obránců už také padal únavou, začali zvonit v 11 hodin poledne. Švédové nepostřehli lest, skutečně skončili boje a obrátili se k odchodu. Brno i samotný Špilberk byly těžce poškozeny, ale bylo po boji. A na památku této události se v Brně dodnes zvoní poledne už v 11 hodin.

**Text: Mgr. Jarmila Rejnušová
Perokresba: Mgr. Ing. Oldřich Rejnuš**

Soutěžní křížovka o super triko!

Vyluštěnou tajenku zašlete do 31. ledna 2010.
Písemně na adresu: Univerzita obrany,
Redakce Listů UO, Kounicova 65, 662 10 Brno.
Rovněž ji můžete zaslat e-mailem na adresu:
listy@unob.cz
Dva výherce odměníme věcnou cenou.
Výherci z č. 3 jsou Vít Gajda a Lenka Příhodová.

**Šance
pro dva čtenáře**

	MALE TELEVIZNÍ SÁZENÍ zkr.	2	ZÁSTUP	ZNAČKA KOSMETI- KY		TROPICKÝ PLOD	VÝSTAVNÍ DŮM	ČIDLO ZRAKU	DONJOCO- VAT	PUČÁL- KOVIC ŽIRAFA
PLAT					ZNAČKA LIMONÁD PODPĚRA					
LÁTKA ZVÝŠUJÍCÍ TVORBU SVALSTVA										
ROZTA- VENÁ HMOTA				LETCI CITOSL KONEJŠENÍ						
M			NAŠE TV STANICE BIO					ZNAČKA INDIA STAROŘIM. ÚŘEDNÍK		
AUTOR FERDY MRAVENCE							ZNAČKA ZEHLÍČEK ZNIČENÝ ob. expr.			
	RUS. ŽEN. JMÉNO NAVOD					INIC. ATLETA DVOŘÁKA VZACNÉ DŘEVO			1	BÝVALÝ SVEDSKÝ LYŽAR
ČÁST DNE					VŘESOVEC NOVOZÉ- LANDSKÉ SIDLO					
A SICE				STAROŘEC PLATIDLO SPZ STRA- KONICE						
PŘED- LOŽKA			UMĚLECKÝ TANEC LETADLO kniž.					INIC. MODER POULÍČKA CITOSL. MLASKNUTÍ		
DEZIN- FEKČNÍ PŘÍPRA- VEK							MUZEUM ČESKÉ HUĚBY zkr. HRA V KOSTKY			
	TŘISKA sloven. KRALOVNA VIL					ARABSKÉ MUŽ. JMÉNO TOV. STROJ. TECHN. zkr.				TELEVIZE zkr.
ŘÍMSKY 1501				PODPĚRA BALKONU archt. MPZ DANSKO						
SVOBODNÝ STATEK					SESOU- VANI					
NÁŠ HO- KEJISTA					TAKHLE!					OBOLUS OTIRA

Po stopách československých legií (závěr)

Vzhledem k tomu, že se od roku 2010 mění periodicitu vydávání Listů UO, byla by jednotlivá pokračování seriálu od sebe příliš vzdálená, a to seriálu nesvědčí. Proto tímto dílem seriál o cestě po Rusku uzavíráme.

Lipjagy

Hroby našich legionářů již u výpravny budovy nádraží, kde byli pohřbeni, již znatelné nejsou. Jen pomník připomíná boj bolševiků proti Běločechům. Dále jsme hledali na hřbitovech. Městský měl pohřbíváné až od roku 1957. Úspěch jsme zaznamenali až v ruských Lipjagách. Starý hřbitov nedaleko požární věže odhalil své tajemství prostřednictvím pamětníka. Nikolaj Filipovič Stěpaněnko si dobře vybavil i nápis na pomníku. Pomník musel ustoupit výstavbě garáží, které se pomalu ale jistě zařezávají do plochy starého hřbitova. „Ano ještě před dvaceti lety zde byl věnovaný Běločechům,“ a ukázal nám místo kde stál. Dnes je tady průjezd na hřbitov a brání stavbě krajní garáže. Zpět odjíždíme ze stanice Novokujbyševskaja. Tehdy v Lipjagách dobyli naši slavného vítězství a byl u toho i Jakub Kyněra.

Vasilevka

Další den jsme vystoupili na železniční stanici Majtuga. Po více než 6 km chůze jsme prošli vesnicí Vasilevkou a asi 2 km za ní v nádherné krajině ležel hledaný hřbitov. Opět nám pomohl pamětník, který popisem určil místo na hřbitově. Kontrolním bodem měla být asi 20 metrů vzdálená kovová kostra jejich pomníku z této války. Dalo to dosti úsilí, ale našli jsme již jen fragment pomníku zarostlý v křoví. Nepochybně zde leží desítky vojáků. Jejich rovy zarůstají ostřicí. Po další úmorné čtyřkilometrové procházce v horku jsme na stanici Bezenčuk. Zde je hrob zastavěn skladištěm. Ani na nedalekém železničářském hřbitově v Novém Orenburku či v Čuvačských Lipjagách prý žádný pomník našich legionářů není. Shodly se na tom tři sedmdesátileté pamětnice. Vracíme se do Samary, kde nás večer čekalo rozloučení s profesorem A. Zavalným a Igorem Jefimovem.

Syzraň

Přesunujeme se o 130 km na západ přes obrovskou Volhu a její most, o který bojovali i naši legionáři. Ubytováváme se opět na nádraží a tentokrát máme po-

slanecké apartmá. Z tohoto města budeme vyjždět zejména na východ, což je směr Samara, abychom prozkoumali i toto území z bližšího místa. Ve městě nacházíme nejen Kreml s tisíci jmenovanými padlými vojáky ve druhé světové válce, ale i výrazné stopy po válce občanské. Je zde několik sousoší na různých místech věnovaných zejména bolševikům.

Obšarovka a Batraky

Identifikujeme odbočnou kolej, ze které bolševici pustili proti našemu vlaku 31. 5. 1918 divokou lokomotivu. Pak na přestaveném nádraží hrob našeho legionáře. Kousek od nádraží stojí nový kostel a pár metrů od něj dvoumetrový čtyřhranný sloup z cihel. Je stejný jako v Lipjagách. Určujeme, že ho postavili legionáři, ale nic víc. Nádhernou povolžskou krajinou „procházíme“ i zdejším hřbitovem až k bývalé stanici Pravá Volha. Nelze zabloudit, na magistrále stále hučí vlaky, jeden za druhým. Dnes je zastávka označena jako kilometr 990.

Popojíždíme na kilometr 966, odkud jsme přišli na batracký hřbitov. Je až nekonečný a táhne se nejméně 2 km nad obrovským tokem Volhy. Až hrobník nás po dvou hodinách hledání směřuje na jiný hřbitov. Unaveni usínáme u zpráv o bojích v Gruzii...

Pravá Volha a Syzraň

Má velké nádraží a koleje vedou přímo na známý a dobře strážný Alexandrovský most. Na vyvýšenině vpravo ve směru na Samaru identifikujeme zákopy z 1. sv. války a hrob pilota, který padl při obraně mostu ve válce druhé. Prý právě zde byl hrob legionáře. Pokud ano, má nádherný výhled nejen na Volhu, která se tiše line na jih. Kolem mostu procházíme na místní hřbitov vzdálený necelou hodinku chůze. Bohužel jsme bez nálezu. Jen pomník Arména, na němž je on vytesán v životní velikosti. A vůbec je zde řada výstavních pomníků ze současnosti. Odpoledne stíháme ještě v Syzraňi muzeum, nic tam o nás nemají. Upřesňujeme debatou s muzejnicemi, že nejstarší hřbitov není Famki, ale U turmy, který

přes velkou únavu musíme ještě navštívit. Podařilo se. Nalézáme povalené náhrobky ve vysoké ostřici. Jsou nepochybně už z konce 19. století, ale i z doby, která nás zajímá. Nejméně tři pomníky resp. jejich zbytky, mohou být po našich legionářích. Plán s těmito hroby je velká. Jsme zde až do doby, kdy se dá ještě fotit.

Penza

Čas rychle ubíhá, ráno musíme dál, i když by zde bylo ještě hodně možností a tedy i badatelské práce. Zastávku v Kuzněcku využíváme k průzkumu města ve snaze zjistit, co zde zůstalo po našem 1. pluku a jeho dělostřelcích. Nepovedlo se, jen sochy Lenina zdobí město a ulici Komsomolskou. Pak kolem 16. hodiny jsme v Penze. Téměř skleněná a nové nádraží je příjemné. Do města postupujeme se starou mapou našich legionářů z 29. května 1918. Mapa dobře posloužila, jsou zde artefakty jen k Rusům, o našich beze zmínky. Je zde i deska K. Marxe, avšak o našich bojích i proti našim rudým zde není nic. Ulice Moskevská, Kirovova či kdysi Chlebnaja, nebo okolní parky nevydaly svědectví o statečných legionářích bojujících u hřbitova, kostela či Červených kasáren. Padlo zde několik desítek vojáků. Legionáři zajali stovky bolševiků, Maďarů, našich rudých, ale získali i bohatou vojenskou kořist! Dobyli zde velkého vítězství.

Domů

Náš lůžkový vlak odjíždí ve 20.30 hodin směr Moskva. Následný pak zítra z Moskvy do Olomouce. Tím končí naše expedice po stopách 4. střeleckého pluku Prokopa Velikého. Závěrečná zpráva o expedici spolu se zjištěnými výsledky již slouží příslušnému resortu Ministerstva obrany ČR.

Mimo jiné i proto, aby odkaz našich legionářů na mátuše Rusi stále žil. Z cesty vydá i Československá obec legionářská knížku, aby odkaz legionářů žil i u nás v ČR.

Text a foto: Jan Kux